Универзитет „Гоце Делчев" - Штип

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

Број 264, 2 ноември 2020 година

ноември 2020 година
Штип

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ НАУКА ЗА УПРАВАТА НА ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП 3

РЕЦЕНЗИЈА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СО НАСЛОВ „ТЕОРЕТСКИ И ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИ ИСТРАЖУВАЊА НА ТОЧНОСТА НА РОБОТИТЕ ВО ИНДУСТРИЈАТА ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ПРОИЗВОДИ ОД КОМПОЗИТНИ МАТЕРИЈАЛИ“ ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р САМОИЛ САМАК, ПРИЈАВЕНА НА ТЕХНОЛОШКО-ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП 34

РЕЦЕНЗИЈА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СО НАСЛОВ „ПОВЕЌЕФАЗНО МОДЕЛИРАЊЕ НА ОРУДНУВАЊЕТО ВО БОРОВДОЛСКИОТ БАКАРЕН ПОРФИРСКИ СИСТЕМ” ОД М-Р ЛАЗАР ЃОРЃИЕВ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИРОДНИ И ТЕХНИЧКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП 38

РЕЦЕНЗИЈА НА ДОКТОРСКИОТ ТРУД СО НАСЛОВ „ФАКТОРИ И МОЖНОСТИ ЗА РАЗВОЈ НА ГРАДСКИОТ ТУРИЗАМ ВО ЗАПАДНИОТ РЕГИОН НА КОСОВО“ НА М-Р АНЕЛА ЏОГОВИЌ, ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП 44

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ „ЗБИРКА ЗАДАЧИ ПО ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКА“ ОД ПРОФ. Д-Р ВАСИЛИЈА ШАРАЦ И АС. ДОКТОРАНД М-Р БИЛЈАНА ЧИТКУШЕВА-ДИМИТРОВСКА, ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП 49

ПРЕГЛЕД НА НАСЛОВИ НА ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ ОДОБРЕНИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИОТ СОВЕТ НА ДОКТОРСКИ СТУДИИ 52

ПРЕГЛЕД НА НАСЛОВИ НА ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ И СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУДОВИ ОДОБРЕНИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИОТ СОВЕТ НА ЕДИНИЦАТА 54

Издавач:
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Уредник на издавачка продукција: проф. д-р Лилјана Колева Гудева
Главен и одговорен уредник: проф. д-р Блажо Боев
Уредници: проф. д-р Мишко Цидров, м-р Ристо Костуранов
Лектор: Даница Гавриловска Атанасовска
Техничко уредување: Кире Зафиров
Печати: Печатница „2- Август“ - Штип
ISSN: 1857- 8497

Р Е Ф Е Р А Т
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ НАУКА ЗА УПРАВАТА НА ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 1102-86/15 од 24.9.2020 година донесена на 197. седница на Наставно-научниот совет на Правен факултет, одржана на 22.9.2020 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања за наставно-научната област наука за управата на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 5.9.2020 г. и во предвидениот рок се пријави: **д-р Јадранка Денкова,** вонреден професор од областа наука за управата.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, констатираме дека се доставени сите потребни документи согласно со објавениот Конкурс и чест ни е на Наставно-научниот совет на Правниот факултет да му го поднесеме следниов

И З В Е Ш Т А Ј

Биографски податоци

Д-р Јадранка Денкова е родена на 12.1.1963 година во Скопје. Основното и средното образование го завршува во Скопје. Дипломира во 1986 година на Правен факултет (Управно-политичката насока) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Магистрира во 2005 година на студиите за кадровски менаџмент на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје на тема „Претпоставки за организациска ефективност и ефикасност во јавните научни установи” и се стекнува со диплома магистер по кадровски менаџмент. Во 2010 година докторира на Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово на тема „Правното дефинирање на кругот на одговорноста како основа за ефективна државна администрација во Република Македонија, и се стекнува со диплома доктор по јавна администрација.

Во периодот од 1988 год. до 1992 год. е вработена во Издавачката куќа „Наша книга” на работно место раководител на Административно-правен сектор. Од 1992 год. до 1998 год. е вработена во Министерството за внатрешни работи на работно место самостоен аналитичар специјалност стопански криминал, недозволена трговија со дрога и оружје и организиран криминал. Од 1998 год. до 2006 год. била вработена во Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања на работно место раководител на Административно-правен сектор и секретар на Институтот.

Од 2006 год. до 2011 год. е вработена во Центарот за управување со кризи на работно место раководител на Сектор за финансиски прашања, правни и општи работи.

Во 2010 год. е избрана во насловен доцент за наставно-научната област науката за управата во Универзитетот „Гоце Делчев“ од страна на наставно-научниот совет на Правниот факултет, Одлука бр. 1602 – 49/6 од 28.3.2011 г. (Рецензија објавена во Универзитетски билтен бр. 55 од 1 март 2011 година).

Од 2011 година е вработена на неопределено време на работно место наставник - доцент во Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, каде што е ангажирана на Правниот факултет на првиот и вториот циклус студии (Дог. бр. 0402 -11/11 од 16.6.2011 г.).

Во 2015 год. е избрана во вонреден професор за наставно-научната област науката за управата во Универзитетот „Гоце Делчев“ од страна на Наставно-научниот совет на Правниот факултет, Одлука бр. 1102 – 292/14 донесена на седница одржана на 17.11 2015 г. (Рецензија објавена во Универзитетски билтен бр. 157 од ноември 2015 година).

Во текот на работното искуство учествувала на бројни семинари и обуки во земјава и во странство, од каде што се стекнува со сертификати и дипломи. Престојувала во Њу Делхи, Индија, на Националниот институт за планирање во образованието и администрацијата,

на тримесечна програма од каде што се стекнува со меѓународен сертификат за поминат *семинар од областа на планирањето во образованието и администрацијата.*

Во рамките на Темпус програмата за индивидуални мобилни грантови остварува едномесечен престој во Ница, Франција, на Универзитетот „Sofia Antipolis" со самостоен проект на тема „Универзитетски менаџмент". Престојувала на обука во Париз во Институтот за јавна администрација на тема „Обука на државните службеници". Во рамките на Темпус програмата за индивидуални мобилни грантови остварува 20-дневен престој во Болоња, Италија, во Центарот за обука на стручни кадри со индивидуален проект на тема „Нови вештини во процесот на управување со човечки ресурси" и други.

Во рамките на Проектот организиран од Фаре, Европската Унија во рамките на проектот „Реформа во јавната администрација" учествува на бројни семинари организирани во земјава на теми: Аспекти на управувањето со човечки ресурси, Програма за обука на кадровски менаџери, Проценки на остварувањето, Евалуација на програмите во пракса вовед во концептот на методологија, Стратешко планирање во јавната администрација и други.

Покрај наставно-научната дејност, д-р Денкова е раководител на Катедрата за политички и правно-политички науки. Била член на Сенатот на Универзитетот „Гоце Делчев". Учествува во работни групи за изработка на законски и подзаконски акти, како што се Законот за меѓуопштинска соработка, Законот за упатување лица во цивилни мисии и меѓународни организации, Законот за Воена академија, Законот за управување со кризи. Уредбата за начинот и постапката за утврдување на плати и надоместоци на определени трошоци во ДКП на РМ во странство и др. Била член на Комисија при Владата на РМ за Проценка на штети во случај на природни непогоди и катастрофи. Со Одлука на Судскиот совет на Република Македонија е избрана како експерт за подготовка на прашања за испит на директори од областа на јавната администрација и комуникациите наменети за Академијата на судии и јавни обвинители.

Д-р Јадранка Денкова има објавено учебници и учебни помагала и над 70 научни и стручни трудови од областа на наука за управата. Учествува во неколку научноистражувачки и апликативни проекти, како и на околу 30 меѓународни научни конференции, советувања и собири. Во рамките на проектот Еразмус + учествува во Програмата за мобилност како предавач на Универзитетот University of LUMSA – Palermo, Италија, во 2018 година.

Општи услови за избор

1. Во 2010 година докторира на Универзитетот на Југоисточна Европа – Тетово на тема *„Правното дефинирање на кругот на одговорноста како основа за ефективна државна администрација во Република Македонија"* и се стекнува со диплома доктор по јавна администрација.
2. Во 2010 год. е избрана во насловен доцент за наставно-научната област науката за управата во Универзитетот „Гоце Делчев" од страна на Наставно-научниот совет на Правниот факултет. Одлука бр. 1602 – 49/6 од 28.3.2011 г. (Рецензија објавена во Универзитетски билтен бр. 55 од 1 март 2011 година).
3. Од 2011 година е вработена на неопределено време на работно место наставник – доцент на Универзитетот „Гоце Делчев" - Штип, каде што е ангажирана на Правниот факултет на првиот и вториот циклус студии (Дог. бр. 0402 -11/11 од 16.6.2011 г.).
4. Како вонреден професор од научната област наука за управата е избрана на 17.11.2015 година, од страна на Наставно-научниот совет на Правниот факултет, Универзитет „Гоце Делчев" - Штип; Одлука бр. 1102 – 292/14 донесена на седница одржана на 17.11 2015 г. (Рецензија објавена во Универзитетски билтен бр. 157 од ноември 2015 година).
5. Објавени најмалку шест рецензирани научи труда во референтна научна публикација, согласно со ЗВО во последните 5 (пет) години пред објавувањето на огласот за избор.

Д-р Јадранка Денкова од изборот во доцент до денес има објавено повеќе од 70 труда, а во периодот од изборот на вонреден професор од 2016 година има објавено околу 30 труда во научни списанија, годишни зборници или зборници од научни конференции. Во табелите се презентирани трудовите од периодот на избор на вонреден професор (2016 год. до денес).

<u>Објавени трудови во меѓународни научни списанија</u>* <u>и</u> *<u>годишни зборници на трудови од 2016 до денес</u>

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1.	Denkova, Jadranka and Stoilova, Biljana (2018)	The Ombudsman role in the Republic of Macedonia as a controller of the state administration work	Journal of Process Management – New Technologies, International, 4 (2). pp. 71-78. ISSN 2334-7449	8
2.	Denkova, Jadranka and Najdovski, Dejan (2017)	Поврзаноста на прекршочната постапка со управниот спор	Годишен зборник на Правен факутет бр. 7, 2017. ISSN 1857-8713	10
3.	Denkova, Jadranka and Stojanovski, Strasko and Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana (2016)	Criteria and Standards in the Higher Education – Basis for Quality Higher Education Staff in Republic of Macedonia	Balkan Social Science Review, 7. pp. 87-111. ISSN 1857- 8772	8
4.	Denkova, Jadranka and Denkova, Branka (2018)	The Influence of learning and knowledge on the decision to choose life insurance	KNOWLEDGE – International Journal , 23.1 (1). pp. 371-377. ISSN ISSN 1857-923X (for e-version) ISSN 2545 – 4439 (for printed version)	11

5.	Denkova, Jadranka and Gjorgjiev, Elena (2016)	Positive and negative effects of the application of the citizenship law in the Republic of Macedonia	Journal of Process Management – New Technologies, International, 4 (2). pp. 64-70. ISSN 2334-7449	8
6.	Denkova, Jadranka and Bajramovska, Mirjeta (2018)	The role of communication management in sports with special emphasis on handball	Journal of Process Management – New Technologies, International, 6 (4). pp. 35-40. ISSN 2334-7449 (Online), 2334-735X (Print)	8
7.	Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan (2016)	Перцепциите на граѓаните за транспарентноста и партиципативноста во процесот на донесување на одлуки во единиците на локалната самоуправа во Источниот плански регион на Република Македонија	Годишен зборник на Правен факултет, 5. pp. 287-305. ISSN 1857-7229	10
8.	Stojanovski Strasko Denkova Jadranka, and Marolov, Dejan (2018)	Higher Education in Republic of Macedonia: Challenges and Perspectives	Balkan Social Science Review, 11. pp. 95-114. ISSN 1857- 8772	8
9.	Lazarevski, Pande and Denkova, Jadranka (2019)	Reinventing the illusion or getting back to the reality: EU Myth vs. Balkan Identity	Annual 2019, 43 (1). pp. 7-16. ISSN 1857-7350	7
10.	Ananiev, Jovan and Denkova, Jadranka (2019)	Challenges and improvement of the rights of the students with disabilities in the educational process	Knowledge – International Journal, 34 (2). pp. 381-385. ISSN 1857-923X/ 2545–4439 print	11

11.	Todorova, Biljana and Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka (209)	Социјална заштита на жртви на семејно насилство и ставови на јавното мислење	Годишен зборник - 2019, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 9 (9). pp. 78-91. ISSN 1857-8713	10

<u>Трудови објавени во зборник на трудови од меѓународна научна конференција во странство (кои имаат програмски одбор со учесници од најмалку четири земји и коишто се организираат најмалку по петти пат од 2016 до денес)</u>

12.	Denkova, Jadranka and Lazarevski, Pande and Denkova, Branka	The importance of the new public management for efficient public administration	STRATEGICA International Academic Conference -Sixth Edition, 11-12 Oct 2018, Bucharest, Romania.ISBN 978-606-749-365-8 ISSN 2392–702X	6
13.	Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Stojanovsk, Strasko	Comparative analyzis of HRM in public administration	XIV International May Conference on Strategic Management: An international publication for theory and practice of Management Science, 25–27 May 2018, Bor, Serbia. IMCSM, Proceedings; Volume XIV, Issue (1) (2018) ISSN 2620-0597, ISBN 978-86-6305-078-5	14
14.	Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Stojanovski, Strasko	Human Resource Management, challenge for effective local government	Book of proceedings International May Conference on Strategic Management – IMKSM17, 19–21 May 2017, Bor, Serbia. Pp. 426-436, ISBN 978-86-6305-042-6	12
15.	Denkova, Jadranka and Lazarevski, Pande	Policy Implementation and Human Resource Management in Local Administration	Strategica International Academic Conference, Shift. Major Challenges of Today’s Economy. Fifth edition, 28-30 Sept 2017, Bucharest, Romania. ISBN (E-book): 978-606-749-269-9 ISSN: 2392–702X	5

16.	Denkova, Jadranka and Denkova, Branka	The influence of perception and motivation when choosing a life insurance	Book of proceedings International May Conference on Strategic Management – IMKSM17, 19–21 May 2017, Bor, Serbia. Pp. 426-436, ISBN 978-86-6305-042-6	12

Трудови објавени во зборник на трудови од меѓународна научна конференција во земјава (кои имаат програмски одбор со учесници од најмалку четири земји, од 2016 до денес)

17.	Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Stojanovski, Strasko	*Одговорноста на администрацијата основен принцип во управната постапка*	*Општествените промени во глобалниот свет*, *Правен факултет – Штип*, 2015, 03-05 Sept 2019, Stip, Macedonia *Зборник на трудов*и ISBN 978-608-244-647-9	6
18.	Denkova, Jadranka and Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Denkova, Branka	*Вонсудска контрола за работата на јавната администрација - Народен правобранител*	5th International Scientific Conference: Social changes in the global world, 06-07 Sept 2018, Stip, Republic of Macedonia. Conference Proceedings ISBN 978 -608-244-548-9	5
19.	Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka	*Миграции на младите од Република Македонија; Демографски показатели и перцепции на јавното мислење*	*Петта меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ.* 2018, *Штип. Македонија*. *Зборник на трудови* ISBN 978 -608-244-548-9	5
20.	Denkova, Jadranka and Lazarevski, Pande and Denkova, Branka	Storing of the knowledge in the public sector, necessity for a successful state (A case study in the Republic of Macedonia)	*Четврта меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ.* 2018, *Штип. Македонија*. *Зборник на трудов*и ISBN 978-608-244-423-9	4

21.	Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Vejseli, Urim	Conceptual aspects of vulnerability mapping as main phase of a risk mapping process	International scientific conference "Contemporary concepts of crisis management", Dec 2016, Ohrid, Macedonia. Conference Proceedings ISBN 978-608-65931-0-0	1
22.	Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan	The place and role of the crisis management in the educational system in the Republic of Macedonia	International scientific conference "Contemporary concepts of crisis management", Dec 2016, Ohrid, Macedonia. Conference Proceedings ISBN 978-608-65931-0-0	1
23.	Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka	*Медиумите и медиумското информирање во Република Македонија: Фактори на влијание на политичката мобилизација врз системот на јавното медиумско информирање*	*Четврта меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ.* 2018, *Штип. Македонија. Зборник на трудов*и ISBN 978-608-244-423-9	4
24.	Denkova, Jadranka and Angelovski, Andrej	The applicability of the Institute of Administrative Science in the Macedonian legisletion	*Трета меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ.* 2016, *Штип. Македонија. Зборник на трудов*и ISBN 978-608-244-353-9	3
25.	Denkova, Jadranka and Ordanovska, Ana and Denkova, Branka	*Обуките и стручното усовршување на администрацијата во Република Македонија основа за ефективна јавна администрација*	*Втора меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ.* 2015, *Штип. Македонија. Зборник на трудов*и ISBN 978-608-244-314-0	2

26.	Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka	The role of stereotypes in creating social distance and social inclusion in Republic of Macedonia	*Трета меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ.* 2016, *Штип. Македонија. Зборник на трудов*и ISBN 978-608-244-353-9	3

- Потврда за познавање на англиски јазик, сертификат добиен во Брајтон, Англија, по остварен едномесечен престој.
- Способност за изведување на високообразовна дејност, д-р Јадранка Денкова во 11-годишниот изборен период од доцент до вонреден професор остварува плодна научноистражувачка и наставно-образовна дејност, истата била ментор на околу 20 дипломски трудови и на околу 25 магистерски трудови, во моментот е ментор на 5 студенти од втор циклус студии, автор е на учебници и учебни помагала од областа на административното право и јавната администрација. Извршувала факултетски и универзитетски функции (раководител на катедра, сенатор, член на комисии). Учествувала во изработка на елаборати за студиските програми од областа наука за управата за прв и втор циклус студии, како и во процесите на акредитација на факултетот. Била рецензент на учебници и трудови, менторирала повеќе од 10 Еразмус студенти по *предметите јавна администрација, менаџмент со човечки ресурси, административно право и административна постапка, управен спор и односи со јавност со студенти од Франција, Естонија, Полска, Шпанија итн.*

Посебни услови:

Учество во научноистржувачки проекти, односно значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати - во изборниот период д-р Јадранка Денкова била дел од тим во научноистражувачки проекти што се реализирани од страна на истражувачки тим при Правниот факултет во рамките на научноистражувачката програма на Универзитет „Гоце Делчев“, чиј главен истражувач е проф. д-р Јован Ананиев, како и член на тим во проект со Универзитет од Воронеж, Руската Федерација. Учествувала како тренер во проект „Интегрирање на Ромите во локалните јавни политики”, финансиран од Европската Унија. Во рамките на проектот „Еразмус +“ учествувала во програмата за мобилност како предавач на University of LUMSA – Палермо, Италија. Од научноистражувачките проекти се објавени научноистражувачки трудови во релевантни научни списанија, каде што се прикажани оригинални научни резултати.

Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници - Во рамките на образовните активности учествува и во самостојниот развој на помлади наставници и асистенти и со нив соработувала во рамките на изведувањето на наставата, предавања и вежби по предмети што се од административното право и административната постапка, јавна администрација и други управно-правни предмети.

Во целокупниот изборен период од доцент до денес д-р Денкова објавила Рецензиран учебник административно право и административна постапка и дел од учебно помагало Европска Унија: право и политики, поглавје Административно право на земјите во Европска Унија и скрипта „Менаџмент со човечки ресурси во јавната администрација“ и практикум „Управување на човечките ресурси во администрацијата“.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Во 2010 год. е избрана во насловен доцент за наставно-научната област науката за управата во Универзитетот „Гоце Делчев“ од страна на Наставно-научниот совет на Правниот факултет, Одлука бр. 1602 – 49/6 од 28.3.2011 г. (Рецензија објавена во Универзитетски билтен бр. 55 од 1 март 2011 година). Како насловен доцент била вклучена со предавања во зимскиот семестар 2010/2011 година на насоката Новинарство и односи со јавност на првиот циклус студии за предметот Права и слободи на човекот во РМ, 2+2+2. (Одлука бр.1602- 49/12 од 28.3.2011 г.) и на вториот циклус студии на насоката Јавна администрација по предметот Анализа на јавни политики, 2+4+4 (Одлука бр.1602-49/7 од 28.3.2011 г.).

Од 2011 година е вработена на неопределено време на работно место наставник - доцент во Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, каде што е ангажирана на Правниот факултет на првиот и вториот циклус студии (Дог. бр. 0402 -11/11 од 16.6.2011 г.). Како доцент е вклучена во наставната дејност на Правниот факултет на првиот и вториот циклус студии. Во периодот од изборот е вклучена во предметните програма од сите насоки. До воспоставувањето на новата предметна програма, како резултат на нова акредитација на Универзитетот во 2012 година ги предавала следниве предмети: Административно право, Управно-процесно право, Менаџмент со човечки ресурси, Односи со јавност, Права и слободи на човекот во РМ, Информативни жанрови.

Во 2015 год. е избрана во вонреден професор за наставно-научната област науката за управата во Универзитетот „Гоце Делчев“ од страна на Наставно-научниот совет на Правниот факултет. Научната евалуација на научните трудови за избор во вонреден професор е содржана во Рефератот за избор во вонреден професор, усвоен од Наставно-научниот совет на Правниот факултет, Одлука бр. 1102 - 292/14 донесена на седница одржана на 17.11 2015 од 28.3.2011 г. (Рецензија објавена во Универзитетски билтен бр.157 од ноември 2015 година).

Со последната акредитација од 2016 година, според новата програма вклучена е во прв, втор и трет циклус студии.

***На првиот циклус студии е вклучена на сите насоки за следниве предмети*:**

- На насоката Правни студии во вториот семестар, предметот Јавна администрација (4 кредити), изборен предмет (2+1+1), Струмица и Штип.
- На насоката Правни студии во четвртиот семестар, предметот Административно право и административна постапка (6 кредити), задолжителен предмет (2+2+1), Струмица и Штип.
- На насоката Правни студии во петтиот семестар, предметот Управни спорови (4 кредити), изборен предмет (2+1+1), Струмица и Штип.
- На насоката Правни студии, модул Административно право во седмиот семестар, предметот Административно право-применета програма (8 кредити), задолжителен предмет (3+2+2), Струмица и Штип.
- На насоката Правни студии, модул Административно право во седмиот семестар, предметот Менаџмент со човечките ресурси во јавната администрација, (8 кредити), задолжителен предмет (3+2+2), Струмица и Штип.
- На насоката Правни студии, модул Административно право во осмиот семестар, предметот Управување и контрола во јавната администрација, (6 кредити), задолжителен предмет (2+2+1), Струмица и Штип.
- На насоката Новинарство и односи со јавноста во вториот семестар, предметот Култура на комуницирање (6 кредити), задолжителен предмет (2+2+1), Скопје и Штип.
- На насоката Новинарство и односи со јавноста во третиот семестар, предметот Односи со јавноста (8 кредити), задолжителен предмет (3+2+2), Скопје и Штип.

***На вториот циклус ги предава следниве предмети*:**

Студиска програма јавна администрација 3+2:
- На студиската програма Јавна администрација, во првиот семестар, предметот Современа јавна администрација (8 кредити), задолжителен предмет (3+2+2), Штип.
- На студиската програма Јавна администрација, во третиот семестар, предметот Јавен менаџмент (8 кредити), задолжителен предмет (3+2+2), Штип.
- На студиската програма Јавна администрација, во вториот семестар, предметот Модели на одлучување (8 кредити), изборен предмет (3+2+2), Штип.
- На студиска програма Јавна администрација во вториот семестар, предметот Управно процесно право (8 кредити), задолжителен предмет (3+2+2), Штип.
- На студиска програма Јавна администрација во првиот семестар, предметот Управување и одговорност во јавната администрација (8 кредити), изборен предмет (2+2+2), Штип.
- На студиска програма Европски студии во првиот семестар, предметот Административно право на земјите во ЕУ (8 и 6 кредити), задолжителен предмет (3+2+2), Штип.
- На студиска програма Казнено право, предметот Прекршочно право - изборен предмет, 6 кредити (2+2+1), Штип.

***На третиот циклус на студии ги предава следниве предмети*:**

На Катедрата за политички и правно-политички науки на студиската програма Докторски студии по политички науки – политички системи ги предава следниве предмети: Анализа на јавни политики и Современи теории на управување и одлучување.

Во рамките на образовните активности учествува и во самостојниот развој на студентите на првиот, вториот и третиот циклус студии. Така, под нејзино менторство дипломирале на прв циклус на студии околу 20 студенти. На вториот циклус на студии под нејзино менторство досега магистрирале повеќе од 25 студенти, а во моментот е ментор е на 5 студенти запишани на магистерски студии. Покрај тоа, учествувала како член на комисија за одбрана на магистерски труд во повеќе од 25 комисии, а на додипломски студии во повеќе од 20 комисии. Била член на комисија за одбрана на докторски студии на два студенти. Во рамките на програмата „Еразмус+“ менторирала и оценила повеќе од 10 студенти за предметите јавна администрација, менаџмент со човечки ресурси, административно право и административна постапка, управен спор и односи со јавност со студенти од Франција, Естонија, Полска, Шпанија итн. Рецензент е на повеќе од 20 учебници, книги и научни и стручни трудови. Одлуките се наоѓаат во архивата на Правниот факултет.

Учебници и учебни помагала

Од 2011 година до денес д-р Денкова е автор на две книги, две учебни помагала и коавтор на дел од меѓународна книга. Автор е на учебник *„Административно право и административна постапка“* објавен во 2019 година. Автор е на дел од учебно помагало *„Европска Унија: право и политики“*, делот Административно право на земјите во Европска Унија. Коавтор е на меѓународна книга објавена од престижната издавачка куќа Springer, на која уредувачи се: Anjula Gurtoo, Институт за јавна администрација, Bangolare Indija и Collin Williams од Универзитетот Шефилд во Англија. Исто така, автор е на скрипта наменета за предметот Управување со човечките ресурси во администрацијата, како и на практикум *„Управување со човечките ресурси во администрацијата“.*

Бр.	*Автор*	*Наслов на учебникот, учебното помагало*	*Издавач*	*Година на издавање*
1.	*Денкова Јадранка*	*Учебник „Административно право и административна постапка“*	*Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Штип, pp. 1-400. ISBN 978-608-244-647-9*	2019
2.	*Денкова Јадранка*	*Учебно помагало „Европска Унија: право и политики“, главата Административно право на земјите во Европска Унија, автор Јадранка Денкова. Уредена од Ана Никодиновска-Крстевска, Борка Тушевска-Гавриловиќ и Олга Кошевалиска*	*Универзитет „Гоце Делчев“ -Штип. ISBN - 978-608-244-595-3*	2019
3.	*Јадранка Денкова*	*Учебник „Управување на човечките ресурси во администрацијата“*	ISBN 978-608-244-227-3, COBISS.MK-ID 99171338	2015
4.	*Денкова Јадранка*	*Практикум „Управување на човечките ресурси во администрацијата“*	ISBN 978-608-244-228-0, COBISS.MK-ID 99171594*Електронско издание Универзитет Гоце Делчев Штип*	2015

Евалуација на научните трудови

Д-р Јадранка Денкова во научноистражувачкиот период е насочена кон истражувања од обласtа на науката за управата, нејзините трудови се осврнуваат кон анализа на административното право и јавната администрација, административната-управната постапка, управувањето со човечките ресурси во јавната администрација, новиот јавен менаџмнет односите со јавноста и др. Посебно е значајно да се нагласи нејзиното учество на научни конференции во странство од каде и се објавени бројни трудови. Присуствувала на конференции во Русија, Романија, Италија, Бугарија. Грција, Албанија, Србија, а во отсуство објавени и се трудови во Америка, Индија, Будимпешта итн. Во целокупниот истражувачки период има објавено околу 80 трудови, од кои околу 30 се објавени во научни списанија регистрирани во релевантните бази за списанија, Ebsco, Emerald, Scopus и др. Значајно е да се нагласи дека во сите нејзини објавени трудови дава свои препораки насочени кон зголемување на ефикасноста во работењето на јавната администрација, докажување на одговорноста на администрацијата, мерење на работењето и сè што е поврзано со функционалноста на јавната администрација. Исто така, д-р Денкова продлабочено навлегува во материјата на административното право и управните постапки и управниот спор каде што на свој начин ги разрешува дилемите и предизвиците при водењето на управните постапки, осврнувајќи се на најновите измени на законите за управна постапка и управен спор.

Д-рДенковасеосврнуваиконменаџирањетосочовечкитересурсивоадминистрацијата, при што дава насоки за примена на менаџирањето со човечки ресурси во јавниот сектор како услов за ефикасна државна управа. Истата прави анализа на функционалноста на органите на државната управа, и ја нагласува потребата од имплементирање на новиот јавен менаџмент како важна алатка за функционирање на државата на централно и локално ниво.

Подолу ги прикажуваме сите трудови објавени во научни списанија, годишни зборници и зборници од конференции од 2011 г. кога е избрана во доцент до изборот во вонреден професор

1. Denkova, Jadranka and Kolevski, Sasko (2015) *Analysis of the new legal acts on mobbing protection of the employees in the Republic of Macedonia.* (JPMNT) Journal of Process Management – New Technologies, International, Vranje Srbia, 3 (3). pp. 39-44. ISSN 2334-7449
2. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Dzamtoska - Zdravkovska, Suzana (2015) *The role of the administration in the process of the decision making in the local self government in the Republic of Macedonia.* Человек в глобальном мире, материалы Международной научной конференции (Воронеж, 18–20 мая 2015 г.). pp. 327-332. ISSN ISBN 978-5-9273-2207-7
3. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Stojanovski, Strasko (2015) *Clear rule and regulation in state department basic for effectiveness public administration.* Holistica, Journal of Business and Public Administration Bucuresti, 6 (1). pp. 20-31. ISSN 2067-9785 Denkova, Jadranka and Dzamtoska - Zdravkovska, Suzana and Majhosev,
4. Andon and Stojanovski, Strasko (2015) *Organizational and legal assumption for creating reliable public administration.* International Journal of Current Research, 7 (3). pp. 14184-14188. ISSN 0975-833X
5. Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Denkova, Jadranka and Majhosev, Andon (2015) *Transparency vs. Corruption: The case of Republic of Macedonia.* Bulgarian Journal of Science and Education Policy (BJSEP), 8 (2). pp. 295-310. ISSN 1313-9118
6. Ananiev, Jovan and Denkova, Jadranka and Nikodinovska Krstevska, Ana (2015) *Rule of Law and Inclusion in the Republic of Macedonia.* International Journal of Sciences: Basic and Applied Research, 19 (2). pp. 428-435. ISSN 2307-4531
7. Matlievska, Margarita and Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Denkova, Jadranka (2014) *Managing sustainability: Poetry of motion.* International Journal of Development and Sustainability, 3 (11). pp. 2162-2174. ISSN 2186-8662 Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Matlievska, Margarita and Denkova,
8. Jadranka (2014) *Managing the access to information in Macedonia.* (JPMNT) Journal of Process Management – New Technologies, International The International Scientific Conference "New Knowledge for the New People". Ohrid, Macedonia, 21-24 May 2014. pp. 366-371. ISSN 2334-7449 /1857-923X
9. Stojanovski, Strasko and Ananiev, Jovan and Denkova, Jadranka (2014) *The multiethnic coexistence on the Balkans.* Journal pf Process Management - New Tehnologies International (JPMNT), 2 (2). pp. 70-76. ISSN 2334-735x
10. Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Denkova, Jadranka (2014) *Институционална веб меморија.* Зборник на трудови - Културна меморија (217). pp. 87-99. ISSN ISBN: 978-9989-191-29-9
11. Majhosev, Andon and Denkova, Jadranka (2014) *Results of the Procedure for Determining the Representativeness of Trade Unions and Employers' Associations in the Republic of Macedonia in 2010 (First count).* Balkan Social Science Review, 4. pp. 205-227. ISSN 1857- 8772
12. Majhosev, Andon and Denkova, Jadranka (2013) *Постапка за измени на Уставот на Република Македонија.* Годишен зборник на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев" - Штип (2011/12), 4 (4). ISSN 1857-8713
13. Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Denkova, Jadranka and Majhosev, Andon (2013) *The importance of communication in the process of integration in the European Union: case study of the Republic of Macedonia.* Journal of Process Management – New Technologies,

International, 1 (4). pp. 64-73. ISSN 2334-7449 (online) / 2334-735X (print)
14. Denkova, Jadranka and Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Majhosev, Andon (2013) *Clear indicators and pointers for measurements of the achievment in the state service basis for motivated administration.* Journal of Process Management – New Technologies International, 1 (3). pp. 30-35. ISSN 2334–7449 (online)/ 2334 735X (print)
15. Majhosev, Andon and Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Denkova, Jadranka (2013) *Collective negotiations in the European Union.* Journal for European Issues Evrodijalog (18). pp. 181-192. ISSN 1857-8136 03
16. Majhosev, Andon and Denkova, Jadranka (2013) *The Right to strike: International and regional legal instruments with accent of legislation in Republic of Macedonia.* Balkan Social Science Review. ISSN 1857- 8772
17. Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Matlievska, Margarita and Denkova, Jadranka (2013) *Internal communication as a precondition for successful management - theoretical approach.* Journal of Process Management – New Technologies, International, 1 (2). pp. 96-101. ISSN 2334–7449 (online)/ 2334–735X (print)
18. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan (2013) *Preconditions for efficient public administration in the Republic of Macedonia.* National Question in the Central Europe, Democratic responses to unresolved national and ethnic conflicts International Conference. 22-24 March 2013. pp. 239-248. ISSN 978-615-5432-00-2
19. Ananiev, Jovan and Denkova, Jadranka (2013) *Citizens participation at local level in the Republic of Macedonia.* National Question in Central Europe: Democratic responses to unresolved national and ethnic conflicts (262). ISSN ISBN 978-615-5432-00-2
20. Denkova, Jadranka and Matlievska, Margarita (2012) *HRM in public administration (Case study: Effects of the Public Administration Reform in the Republic of Macedonia).* International Journal of Business and Management Studies, 1 (3). pp. 27-38. ISSN 2158-1479
21. Denkova, Jadranka (2012) *Encircled reform of the public administration basis for responsible working (case study of the Republic of Macedonia).* University "Aleksandër Xhuvani" Faculty of Economics Elbasan-Albania. pp. 595-602. ISSN 2221-5956
22. Denkova, Jadranka (2012) *Completed legal structure basis for responsible working of the state administration (paper of a case Republic of Macedonia).* Inernational Conference on Public policy and Goverernece, Bangolare, India. pp. 187-196. ISSN ISBN: 978-93-82062-60-8
23. Matlievska, Margarita and Denkova, Jadranka (2012) *Policies coordination in public administration in the Republic of Macedonia.* The IABPAD Conference Proceedings, 19-22 April 2012, Dallas Texas USA.. pp. 729-749.
24. Denkova, Jadranka (2012) *Shaping the Future of Transatlantic Civil Security Education.* STACS Alumni Community of interest.
25. Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Majhosev, Andon and Denkova, Jadranka (2015) *Media and hate speech: case study of Republic of Macedonia.* In: Second International Scientific Conference: Social change in the global world, 3-4 Sept 2015, Stip, Macedonia.
26. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka (2015) *Улогата на граѓанските организации во процесот на донесување на одлуки во единиците на локалната самоуправа на Република Македонија.* In: First International Scientific Confetence: The Man in the Global World, 18-20 May 2015, Faculty of Law, University of Voronezh, Russia.
27. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan (2015) *The Role of Public Administration in Decision Making Processes in Self-Goverment Units in Republic of Macedonia.* In: International Conference "UN: Historical Traditions and Contemporary Law", 2-3 Oct 2015, Blagoevgrad, Bulgaria.

28. Majhosev, Andon and Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Denkova, Jadranka (2014) *An Analysis of the politica l campaign of political parties during regular presidential and early parliamentary elections in 2014.* In: The 2 nd Internatioanal Conference on "Research and education challenges towards the future", 30-31 May 2014, Faculty of Education Sciences&Faculty of Social Sciences University of Shkodra "Luigj Gurakuqi".
29. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Stojanovski, Strasko (2014) *Clear rule and regulation in state department basic for effectiveness public administration.* In: The International Conference Global Economy and Governance, 10-12 Sept 2014, Bucharest, Romania. (Unpublished)
30. Denkova, Jadranka and Stojanovski, Strasko and Matlievska, Margarita (2014) *Successful management of human resources, a basis for an effective public administration in RM.* In: Петта меѓународна научна конференција „Меѓународен дијалог: Исток – Запад", 25-26 Apr 2014, Sveti Nikole, Republic of Macedonia.
31. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka and Trajkov, Petar (2014) *Weber's models of bureaucracy in the age of globalization.* In: International Scientific Conference: "Social Change in the Global World", Stip, Macedonia.
32. Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana and Denkova, Jadranka (2013) *Институционална веб меморија.* In: Прва годишна меѓународна конференција „Културна меморија", 5-7 септ. 2013, Скопје.
33. Denkova, Jadranka and Dzamtoska-Zdravkovska, Suzana (2013) *Меморирањето на знаењето во јавниот сектор, основа за ефективноста на организациите.* In: 1. Меѓународна конференција „Културна меморија", 5-7 септ. 2013, Скопје, Република Македонија.
34. Denkova, Jadranka and Dzamtoska - Zdravkovska, Suzana and Ananiev, Jovan (2013) *The necessity for standards and procedures for trainings and professional development of the administration in Republic of Macedonia.* In: 3th Jubilee International Scientific Conference: Standards in and challenges to public administration in XXI century, 10-11 May 2013, "D.A. Tsenov Academy of Economics" Svishtov, Bulgaria.
35. Matlievska, Margarita and Denkova, Jadranka (2012) *Public Policies Management - Mission Impossible? -The Case of the Republic of Macedonia -.* In: International Journal of Arts and Sciences Conference, Harvard University campus, Cambridge, Massachusetts, USA, 27-31 May, 2012. Proceedings Vol. 5, No. 2. ISSN: 1943-6114 Copyright © 2012 UniversityPublications.net.

Приказ на трудови од последниот избор во вонреден професор 2016 до денес

Д-р Денкова во изборниот период од вонреден професор има објавено околу 30 труда во научни списанија, годишни зборници и зборници од конференции.

Трудови со оригинални научни резултати објавени во меѓународно научно списание

1. Denkova, Jadranka and Stoilova, Biljana (2016) *The Ombudsman role in the Republic of Macedonia as a controller of the state administration work.* (JPMNT) Journal of Process Management – New Technologies, International, 4 (2). pp. 71-78. ISSN 2334-7449
2. Denkova, Jadranka and Stojanovski, Strasko and Dzamtoska - Zdravkovska, Suzana (2016) *Criteria and Standards in the Higher Education – Basis for Quality Higher Education Staff in Republic of Macedonia.* Balkan Social Science Review, 7. pp. 87-111. ISSN 1857- 8772

3. Denkova, Jadranka and Denkova, Branka (2018) *The Influence of learning and knowledge on the decision to choose life insurance.* KNOWLEDGE – International Journal, 23.1 (1). pp. 371-377. ISSN ISSN 1857-923X (for e-version) ISSN 2545 – 4439 (for printed version)
4. Denkova, Jadranka and Gjorgjieva, Elena (2016) *Positive and negative effects of the application of the citizenship law in the Republic of Macedonia.* (JPMNT) Journal of Process Management – New Technologies, International, 4 (2). pp. 64-70. ISSN 2334-7449
5. Denkova, Jadranka and Bajramovska, Mirjeta (2018) *The role of communication management in sports with special emphasis on handball.* (JPMNT) Journal of Process Management – New Technologies, International, 6 (4). pp. 35-40. ISSN 2334-7449 (Online), 2334-735X (Print)
6. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka and Marolov, Dejan (2018) *Higher Education in Republic of Macedonia: Challenges and Perspectives.* Balkan Social Science Review, 11. pp. 95-114. ISSN 1857- 8772
7. Ananiev, Jovan and Denkova, Jadranka (2019) *Challenges and improvement of the rights of the students with disabilities in the educational process.* Knowledge – International Journal, 34 (2). pp. 381-385. ISSN 1857-923X/ 2545–4439 print

Трудови објавени во годишен зборник на трудови со меѓународен уредувачки одбор

8. Denkova, Jadranka and Najdovski, Dejan (2017) *Поврзаноста на прекршочната постапка со управниот спор. Годишен зборник на Правен факутет бр. 7, 2017. ISSN 1857-8713*
9. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan (2016) *Перцепциите на граѓаните за транспарентноста и партиципативноста во процесот на донесување на одлуки во единиците на ликалната самоуправа во Источниот плански регион на Република Македонија.* Годишен зборник на Правен факултет, 5. pp. 287-305. ISSN 1857-7229
10. Lazarevski, Pande and Denkova, Jadranka (2019) *Reinventing the illusion or getting back to the reality: EU Myth vs. Balkan Identity.* Annual 2019, 43 (1). pp. 7-16. ISSN 1857-7350
11. Todorova, Biljana and Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka (2019) *Социјална заштита на жртви на семејно насилство и ставови на јавното мислење.* Годишен зборник - 2019, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев" - Штип, 9 (9). pp. 78-91. ISSN 1857-8713.

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир/научни конференции одржани во странство

12. Denkova, Jadranka and Lazarevski, Pande and Denkova, Branka (2018) *The importance of the new public management for efficient public administration.* In: Challenging the Status Quo in Management and Economics STRATEGICA International Academic Conference -Sixth Edition, 11-12 Oct 2018, Bucharest, Romania.ISBN 978-606-749-365-8 ISSN 2392–702X
13. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Stojanovski, Strasko (2018) *Comparative analyzis of HRM in public administration.* :: An international publication for theory and practice of Management ScienceXIV International May Conference on Strategic Management: An international publication for theory and practice of Management Science, 25–27 May 2018, Bor, Serbia. IMCSM, Proceedings; Volume XIV, Issue (1) (2018) ISSN 2620-0597, ISBN 978-86-6305-078-5

14. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Stojanovski, Strasko (2017) *Human resource management challenge for effective local government.* Book of proceedings International May Conference on Strategic Management Book of proceedings International May Conference on Strategic Management – IMKSM17, 19–21 May 2017, Bor, Serbia. Pp. 426-436, ISBN 978-86-6305-042-6
15. Denkova, Jadranka and Lazarevski, Pande (2017) *Policy Implementation and Human Resource Management in Local Administration.* In Major Challenges of Today's Economy. Strategica International Academic Conference, Shift. Major Challenges of Today's Economy. Fifth edition, 28-30 Sept 2017, Bucharest, Romania. ISBN (E-book): 978-606-749-269-9 ISSN: 2392–702X
16. Denkova, Jadranka and Denkova, Branka (2016) *The influence of perception and motivation when choosing a life insurance.* In: Book of proceedings International May Conference on Strategic Management – IMKSM17, 19–21 May 2017, Bor, Serbia. Pp. 426-436, ISBN 978-86-6305-042-6.

Трудови објавени во зборник на трудови од меѓународна научна конференција во земјава (кои имаат програмски одбор со учесници од најмалку четири земји, од 2016 до денес)

17. Denkova Jadranka and Ananiev Jovan and Stojanovski Strasko (2019) *Одговорноста на администрацијата основен принцип во управната постапка.* Општествените промени во глобалниот свет Правен факултет Штип 2015, 03-05 Sept 2019, Stip, Macedonia Зборник на трудови ISBN 978-608-244-647-9
18. Denkova, Jadranka and Dzamtoska - Zdravkovska, Suzana and Denkova, Branka (2018) *Вонсудска контрола за работата на јавната администрација - Народен правобранител.* In 5th International Scientific Conference: Social changes in the global world, 06-07 Sept 2018, Stip, Republic of Macedonia. Conference Proceedings ISBN 978 -608-244-548-9
19. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka (2018) *Миграции на маладите од Република Македонија; Демографски показатели и перцепции на јавното мислење.* In: Петта меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ. 2018, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978 -608-244-548-9
20. Denkova, Jadranka and Lazarevski, Pande and Denkova, Branka (2017) *Storing of the knowledge in the public sector, necessity for a successful state (A case study in the Republic of Macedonia).* In: Четврта меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ. 2018, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978-608-244-423-9
21. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Vejseli, Urim (2017) *Conceptual aspects of vulnerability mapping as main phase of a risk mapping process.* In: International scientific conference "Contemporary concepts of crisis management", Dec 2016, Ohrid, Macedonia. Conference Proceedings ISBN 978-608-65931-0-0
22. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan (2017) *The place and role of the crisis management in the educational system in the Republic of Macedonia.* In: International scientific conference "Contemporary concepts of crisis management", Dec 2016, Ohrid, Macedonia. Conference Proceedings ISBN 978-608-65931-0-0
23. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka (2017) *Медиумите и медиумското информирање во Република Македонија: Фактори на влијание на политичката мобилизација врз системот на јавното медиумско информирање.* In: Четврта меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 Септ. 2018, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978-608-244-423-9

24. Denkova, Jadranka and Angelovski, Andrej (2016) *The applicability of the Institute of Administrative Science in the Macedonian legisletion.* In: Трета меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ. 2016, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978-608-244-353-9
25. Denkova, Jadranka and Ordanovska, Ana and Denkova, Branka (2016) *Обуките и стручното усовршување на администрацијата во Република Македонија основа за ефективна јавна администрација.* In: Втора меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ. 2015, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978-608-244-314-0
26. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka (2016) *The role of stereotypes in creating social distance and social inclusion in Republic of Macedonia.* In: Трета меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ. 2016, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978-608-244-353-9.

Кратка евалуација на секој труд поединечно во период поединечно за изборниот период од редовен професор 2016 до денес

Трудови со оригинални научни резултати објавени во меѓународно научно списание

1. Denkova, Jadranka and Stoilova, Biljana (2016) *The Ombudsman role in the Republic of Macedonia as a controller of the state administration work.* (JPMNT) Journal of Process Management – New Technologies, International, 4 (2). pp. 71-78. ISSN 2334-7449

Авторите на трудот се осврнуваат на примарната улога на институцијата Народен правобранител, а тоа е заштитата на човековите права и слободи. Акцентот на трудот е ставен кон анализа на надлежностите на народниот правобранител, со акцент на контролата на државните органи, односно јавната администрација во Република Македонија. Методологијата на истражувањето е насочена кон квалитативна анализа на документи и статистички податоци за период 2010-2014 година, релевантни за предметот на истражувањето. Резултатите од анализата на годишните извештаи за работата на народниот правобранител во Република Македонија, како и бројот на поплаки поднесени од граѓаните, упатуваат на заклучок дека надлежноста на народниот правобранител, е ограничено само на превентивни активности, но не и изрекување казнени мерки, сето тоа се одразува на ефикасноста на функцијата на народниот правобранител.

2. Denkova, Jadranka and Stojanovski, Strasko and Dzamtoska - Zdravkovska, Suzana (2016) *Criteria and Standards in the Higher Education – Basis for Quality Higher Education Staff in Republic of Macedonia.* Balkan Social Science Review, 7. pp. 87-111. ISSN 1857- 8772

Авторите на овој труд се осврнуваат на претставување на моменталната состојба на високото образование во Република Македонија. Особено, трудот се фокусира на критериумите и стандардите за избор на наставничкиот кадар во наставно-научни звања, организација на наставата и квалитетот на студиските и наставните програми. Методологијата на истражувањето претставена во овој труд се заснова на анализа на правни документи кои ги дефинираат критериумите за високообразовни активности, односно наставните програми, како и критериумите што треба да ги исполнува наставниот академски кадар, како еден од најважните сегменти за квалитетно образование. Резултатите од реализирани проекти се користат како репер за предметот и целта на трудот. Заклучокот од истражувањето упатува на неопходноста од понатамошно модернизирање на наставните програми за да се зголеми мобилноста на студентите, точно да се процени обемот на работа на студентите во процесот на студирање и да се осигури објективноста

при оценувањето. Исто така, за да се олесни мобилноста на студентите, потребно е да се обезбеди институционална, национална и меѓународна компатибилност на наставните програми и предметите.

3. Denkova, Jadranka and Denkova, Branka (2018) *The Influence of learning and knowledge on the decision to choose life insurance.* KNOWLEDGE – International Journal, 23.1 (1). pp. 371-377. ISSN ISSN 1857-923X (for e-version) ISSN 2545 – 4439 (for printed version)

Авторите на трудот се осврнуваат кон анализа на животното осигурување како производ кој нуди и осигурување и заштеди, како се користи во Република Македонија. Осигурувањето на живот во економски развиените земји е развиено, општоприфатено, и истото претставува дел од системската безбедност на населението. Заклучокот од истражувањето е дека за разлика од развиените земји, пазарот на животно осигурување во Република Македонија не е на задоволително ниво на развој и има исклучително ниско ниво на животно осигурување кај населението. Со цел да се идентификува и открие влијанието на учењето и знаењето на потрошувачите врз одлука за избор на животно осигурување, направено е истражување. Резултатите ја прикажаа потребата за поголема количина на информации и едукација за концептот на животно осигурување. Наодите од истражувањето треба да бидат земени предвид од страна на компаниите за животно осигурување, особено во планирањето на нивните канали на дистрибуција. Главно, бидејќи информациите и знаењето на потрошувачите се релевантни фактори на побарувачката за осигурување.

4. Denkova, Jadranka and Gjorgjieva, Elena (2016) *Positive and negative effects of the application of the citizenship law in the Republic of Macedonia.* (JPMNT) Journal of Process Management – New Technologies, International, 4 (2). pp. 64-70. ISSN 2334-7449

Авторите главниот фокус на овој труд го ставаат кон анализа на Законот за државјанство во Република Македонија, неговата примена и позитивните и негативните страни на Законот. Методологијата на трудот се базира на анализа на законски и подзаконски акти интервју и прашалник на граѓани со прашања релевантни за темата. Од резултатите произлегуваат различни ставови, граѓаните се изјаснуваат негативно во однос на процедурата за стекнување на државјанство, а надлежните органи сметаат дека процедурата е едноставна. Заклучокот е дека треба да се ревидира Законот за државјанство во однос на процедурите, постапката за стекнување на државјанство, отпустот и начините за стекнување на државјанство.

5. Denkova, Jadranka and Bajramovska, Mirjeta (2018) *The role of communication management in sports with special emphasis on handball.* (JPMNT) Journal of Process Management – New Technologies, International, 6 (4). pp. 35-40. ISSN 2334-7449 (Online), 2334-735X (Print)

Целта на ова истражување е да се согледа примената на комуникацискиот менаџмент во спортот во Република Македонија. Главниот акцент на истражувањето е ставен на комуникацискиот менаџмент во ракометот во Република Македонија. Спортот е чувствителна тема од аспект на директно поврзување со граѓаните како корисници на нивните услуги. Методолошкиот пристап на истражувањето е насочен кон анализа на релевантни документи, статистички показатели, како и квалитативна анализа на интервју. Заклучокот од истражувањето е дека многу малку внимание се посветува на комуникацискиот менаџмент. Неговото значење и улога не е правилно разбрано и сето тоа има дополнителни рефлексии и негативни резултати во спортот во Република Македонија. Покрај тоа, има потреба од законски измени, обука на инволвираните лица од оваа област што ќе овозможи посериозен пристап кон оваа научна дисциплина, со што ќе се подобри ефикасноста на спортските организации во Република Македонија.

6. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka and Marolov, Dejan (2018) *Higher Education in Republic of Macedonia: Challenges and Perspectives.* Balkan Social Science Review, 11. pp. 95-114. ISSN 1857- 8772

Авторите на трудот се осврнуваат кон политиките за високо образование кои во последните две децении се поврзани со пошироките европски трендови за реформи во оваа сфера. Реформите во Болоња започнаа како идеја да се создаде инклузивно високо образование каде што мобилноста на студиските програми, студентите и академскиот кадар можат да обезбедат поквалитетно и практично искористување на знаењето. Во Република Македонија овој процес беше надграден со тенденција за дисперзија на програмите за високо образование. Но, повеќе фактори, како што се демографските индикатори, квалитетот на студиските програми, техничките и материјалните предуслови и политичките приоритети на државните органи создаваат простор за дебати за неопходност и успех на оваа политика. Во овој труд се започнува со функционалните аспекти на регионалната структура на високото образование, проследено со анализи за македонскиот случај и презентирање на резултатите од спроведената анкета.

7. Ananiev, Jovan and Denkova, Jadranka (2019) *Challenges and improvement of the rights of the students with disabilities in the educational process.* Knowledge – International Journal, 34 (2). pp. 381-385. ISSN 1857-923X/ 2545–4439 print

Целта на овој труд е да даде преглед на состојбата за правата на учениците со попреченост во образовниот процес и да ги идентификува можностите за нивно подобрување. Трудот ги дава основните дефиниции за правата на лицата со попреченост во образовниот процес и принципите на разумно приспособување. Клучните наоди од спроведената фокус-група, насоки за проценка на пристапноста на универзитетот и препораки за надминување на ситуацијата. Учениците со попреченост имаат проблеми со пристап до простории и адаптација на клупи, осветленост на просторијата, пристапност до наставни средства, пристапност до електронскиот систем и приспособување на процесот на испитување. Исто така, постои потреба за изменување и дополнување на статутите и другите акти на универзитетите за да се гарантира пристапност и приспособување на студентите со попреченост и реформски механизми за буџетирање за подобрување на условите. Стандардите треба да бидат усвоени од универзитетите и да ги земат предвид искуствата на престижните европски универзитети. Истражувањата открилe дека специфични видови на попреченост, како што е дислексија, се земаат предвид при обезбедување на приспособување. Клучен проблем е недостатокот на можност студентите да прогласат одредена попреченост при запишувањето на универзитет.

Трудови објавени во годишен зборник на трудови со меѓународен уредувачки одбор

8. Denkova, Jadranka and Najdovski, Dejan (2017) *Поврзаноста на прекршочната постапка со управниот спор. Годишен зборник на Правен факутет бр. 7, 2017. ISSN 1857-8713*

Авторите на овој труд се насочени кон Законот за прекршоци, најновите измени на Законот кои се однесуваат на можноста на несудските органи да ја водат прекршочната постапка и да изрекуваат санкции за сторените прекршоци. Основна причина за воведувањето на оваа промена во правосудниот систем е во насока на растоварување на Управниот суд од големиот број на прекршочни предмети. Анализирајќи го целосниот систем на прекршочни органи во Република Македонија којшто беше востановен со донесувањето на Законот за прекршоците се доаѓа до заклучок дека во истиот постои определен степен на неизедначеност и тоа во однос на областите во кои органите постапуваат како прекршочни органи, бројот на формираните комисии за одлучување по прекршок и нивниот состав и положба. Пренесувањето на надлежностите за постапување на прекршочните предмети е добро решение во однос на растоварувањето на судските органи. Прашањето е дали постои стручност подготвеност и екипираност на лицата кои се надлежни да постапуваат во прекршочните предмети во овие органи на управата.

Стручноста и ефикасноста на вонсудските прекршочни органи влијае и на ефикасноста на Управниот суд.

9. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan (2016) *Перцепциите на граѓаните за транспарентноста и партиципативноста во процесот на донесување на одлуки во единиците на ликалната самоуправа во Источниот плански регион на Република Македонија.* Годишен зборник на Правен факултет, 5. pp. 287-305. ISSN 1857-7229

Овој труд се темели на анкетното истражување спроведено помеѓу граѓаните, жители во општините на Источниот плански регион или т.н. Брегалнички регион, а е дел од проектот „Транспарентност и партиципативност во процесот на донесување на одлуки во единиците на локалната самоуправа во Источниот плански регион во Република Македонија", спроведен на Правниот факултет при Универзитет „Гоце Делчев" во Штип, во периодот 2014/2015 година. Од истражувањето се продуцираат заклучоци според кои можеме да определиме дека постои недоволна граѓанска инволвираност во носењето на одлуки на локално ниво. Ова се темели на неколку фактори, меѓу кои може да се наведе недоволната отвореност, екипираност и стручност на локалната администрација, резистентноста на носителите на политички и јавни функции на локално ниво во однос на отчетноста кон граѓаните и јавноста воопшто, но и недоволната заинтересираност на граѓаните за учество во процесот на донесување на одлуки.

10. Lazarevski, Pande and Denkova, Jadranka (2019) *Reinventing the illusion or getting back to the reality: EU Myth vs. Balkan Identity.* Annual 2019, 43 (1). pp. 7-16. ISSN 1857-7350

Авторите на трудот акцентот го ставаат на Балканот како простор што овозможува можност за просперитет доколку постои соработка помеѓу земјите на Балканот. Првиот и последниот вооружен судир во Европа за време на краткиот 20 век (1914-1991) се случил на Балканот. Крвопролевањето роди нов термин - *балканизација* која стана синоним за пресврт во племенските, заостанати, примитивни, па дури и варварски навики и практики. На почетокот на третиот милениум, обележан со геополитички поместувања, миграции и повеќе глобални и регионални кризи, ни треба ново, автентично разбирање на Балканот, неговата улога, позиција, капацитет и потенцијали. Потребна ни е промена од балканофоб во балканофилна парадигма. Во еден комплексен и контрадикторен свет, балканскиот регион не треба да се гледа како тампон-зона, туку отворен, инклузивен и поврзан регион, способен да создаде услови што ќе им користат на нејзините земји и народи, обезбедувајќи им можност да ги споделат своите позитивни искуства едни со други и остатокот од Европа.

11. Todorova, Biljana and Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka (2019) *Социјална заштита на жртви на семејно насилство и ставови на јавното мислење.* Годишен зборник - 2019, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев" - Штип, 9 (9). pp. 78-91. ISSN 1857-8713

Авторите на трудот го анализираат семејното насилство, како тема која е присутна низ историјата, во регионот на Југоисточна Европа. Така, практичната примена на неговата превенција во многу начини зависи од традиционалните односи во заедниците. Во трудот се претставува основната нормативна рамка за превенција и заштита на жртвите од семејно насилство, притоа инкорпорирајќи, кривично-правни, граѓански и аспекти на организирање на соодветните институции на државната управа, во прв ред Центрите за социјална работа. Дополнително, во рамки на трудот е спроведено истражување во почетокот на 2019 година од тим на професори и студенти на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев" во Штип преку кое се согледуваат основни детерминанти и ставови на јавното мислење за прашања поврзани со семејното насилство.

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир/научни конференции одржани во странство

12. Denkova, Jadranka and Lazarevski, Pande and Denkova, Branka (2018) *The importance of the new public management for efficient public administration.* In: Challenging the Status Quo in Management and Economics STRATEGICA International Academic Conference -Sixth Edition, 11-12 Oct 2018, Bucharest, Romania.ISBN 978-606-749-365-8 ISSN 2392–702X

Авторите на овој труд го анализираат новиот јавен менаџмент во процесот на управување со јавната администрација. Европските земји водени од идејата да се зголеми ефикасноста на јавната администрација наметнуваат стратегии и нов пристап кон процесот на управување со јавната администрација. Ова значи независност на раководната функција во јавниот сектор, независно управување, брз одговор, одговорност на јавната администрација и зајакнување на одговорноста на администрацијата. Фаворизирањето на дискрециското право го наметнува прашањето за одговорноста на јавната администрација. Оттука, овој истражувачки труд има за цел да наметне мислење за значењето на новиот јавен менаџмент и дали истиот придонесува за ефикасноста на работата на јавната администрација. Методологијата на истражувањето се заснова на анализа на досегашни истражувања, релвантни информации, како и стратегиите донесени од европските земји кои се однесуваат на новиот јавен менаџмент. Покрај тоа, трудот ги анализира административните закони и подзаконските акти со проценка на новиот јавен менаџмент. Резултатите од истражувањето укажуваат на заклучокот дека новиот јавен менаџмент не се применува во сите европски земји, а дека Република Македонија не е запознаена во доволна мера со ваквиот начин на управување. Потребна е сеопфатна анализа на работата и развојот на јавниот сектор во Република Македонија, обврска за сериозен пристап кон спроведувањето на законот и намалување на отпорноста кон промените од страна на вработените во јавниот сектор.

13. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Stojanovski, Strasko (2018) *Comparative analyzis of HRM in public administration.*: An international publication for theory and practice of Management ScienceXIV International May Conference on Strategic Management: An international publication for theory and practice of Management Science, 25–27 May 2018, Bor, Serbia. IMCSM, Proceedings; Volume XIV, Issue (1) (2018) ISSN 2620-0597, ISBN 978-86-6305-078-5

Авторите на овој труд се насочени кон компаративна анализа на управувањето со човечките ресурси во јавната администрација. Јавниот сектор треба да биде насочен кон задоволување на потребите на граѓаните на ефикасен, транспарентен и одговорен начин. Граѓанското општество и приватниот сектор треба да развијат свест и одговорност кон јавните должности. Ова истражување ќе ја испита тезата во која се вели дека ефикасно управувањето со човечките ресурси во јавниот сектор може да се постигне со јасни и прецизни правила и процедури, така што може да создаде реална основа за ефективна и одговорна јавна администрација. Истражувањето се фокусира на функциите за управување со човечки ресурси како што се: планирање и анализа на потребите на човечките ресурси во јавниот сектор, процедура за вработување, воведување на вработување, како и проценка и мотивација на вработените.. Резултатите од студијата се базираат на емпириско истражување со употреба на квалитативен метод (интервју).

14. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Stojanovski, Strasko (2017) *Human resource management challenge for effective local government.* Book of proceedings International May Conference on Strategic Management Book of proceedings International May Conference on Strategic Management – IMKSM17, 19–21 May 2017, Bor, Serbia. Pp. 426-436, ISBN 978-86-6305-042-6

Целта на овој труд е насочена кон анализа на управувањето со човечките ресурси во локалната самоуправа како независна организација во рамките на политичкиот систем на Република Македонија. Имајќи го предвид фактот дека луѓето се најважниот ресурс во организацијата, предметот на ова истражување е ориентиран да се разбере како локалната самоуправа во Република Македонија управува со човечките ресурси и да согледа каков е односот на менаџерот кон администрацијата и кон сите вклучени во тој процес на управување. Методологијата на ова истражување се базира на квалитативна анализа, анализа на содржина, интервју и прашалник составен од повеќе од осумдесет учесници, со разновидни работни места: градоначалници, административни претставници и претставници на советот на локалната самоуправа. Резултатите од прашалникот сугерираат дека управувањето со човечките ресурси во локалната самоуправа е постигнато на задоволително ниво. Заклучокот е дека управувањето со човечки ресурси во локалната самоуправа во Република Македонија не се спроведува во согласност со правилата и процедурите за управување со човечки ресурси. Раководителите на одделенија, особено вработените во секторот за управување со човечки ресурси треба да го наметнат своето знаење како потреба за ефикасно и ефективно управување. Тие треба да даваат иницијативи насочени кон остварување на целите на организацијата. Треба да се развијат планови и програми за мотивирање во вид на придобивки, систем на награди и обуки за да се овозможи напредок во секоја организациска единица.

15. Denkova, Jadranka and Lazarevski, Pande (2017) *Policy Implementation and Human Resource Management in Local Administration.* In Major Challenges of Today's Economy. Strategica International Academic Conference, Shift. Major Challenges of Today's Economy. Fifth edition, 28-30 Sept 2017, Bucharest, Romania. ISBN (E-book): 978-606-749-269-9 ISSN: 2392–702X

Целта на овој труд е насочена кон анализа на управувањето со човечките ресурси во локалната самоуправа како влијае над спроведувањето на локалните јавни политики. Трудот се осврнува кон анализа на однесувањето на локалните јавни службеници кон управувањето со човечките ресурси, како значаен фактор за имплементација на локалните јавни политики. Методологијата на трудот од една страна е насочена кон анализата на правните акти релевантни за предметот на истражувањето, а од друга применува квалитативен метод, 30 интервјуа и 200 прашалници над испитаници јавни службеници кои имаат различни категории на звања. Резултатите од истражувањето покажуваат дека 80% од општините се екипирани со вработени лица во секторите за управување со човечки ресурси. Како препорака на овој труд е дека постои потреба од обучени кадри за човечки ресурси, особено во областа за спроведување на политиките, а исто така неопходна е обука на градоначалниците како да управуваат со човечките ресурси. Неопходноста од ангажирање експерти кои ќе ги оценуваат одговорите на политиките што ќе дадат стручно водство за тимовите за проценка е исто така императив.

16. Denkova, Jadranka and Denkova, Branka (2016) *The influence of perception and motivation when choosing a life insurance.* In: Book of proceedings International May Conference on Strategic Management – IMKSM17, 19–21 May 2017, Bor, Serbia. Pp. 426-436, ISBN 978-86-6305-042-6

Живееме во време кога сите граѓани се изложени на ризик од појава на несреќа што создава неизбежна потреба за животно осигурување. Многу емпириски наоди посочуваат дека животното осигурување има капацитет да мобилизира долгорочни финансиски средства и со пласирање на финансиските пазари, може да придонесе за развој на финансискиот сектор и раст на економската активност. Генерирање на свест за сопственост на животно осигурување е основно за зголемување на продажбата на животно осигурување. Осигурувањето на живот во економски развиените земји е развиено, општоприфатено и претставува дел од системската безбедност на населението. За разлика од развиените

земји, пазарот на животно осигурување во Република Македонија не е на задоволително ниво на развој и има исклучително ниско ниво на животно осигурување кај населението. Со цел да се идентификува и открие влијанието на учењето и знаењето на потрошувачите врз одлука за избор на животно осигурување, направено е истражување. Резултатите ја прикажаа потребата за поголема количина на информации и едукација за концептот на животно осигурување. Наодите од истражувањето треба да бидат земени предвид од страна на компаниите за животно осигурување, особено во планирањето на нивните канали на дистрибуција. Главно, бидејќи информациите и знаењето на потрошувачите се релевантни фактори на побарувачката за осигурување.

Трудови објавени во зборник на трудови од меѓународна научна конференција во земјата (кои имаат програмски одбор со учесници од најмалку четири земји, од 2016 до денес)

17. Denkova Jadranka and Ananiev Jovan and Stojanovski Strasko (2019) *Одговорноста на администрацијата основен принцип во управната постапка.* Општествените промени во глобалниот свет, Правен факултет - Штип 2015, 3-5 септ. 2019, Stip, Macedonia Зборник на трудови ISBN 978-608-244-647-9

Генерално, одговорноста претставува однесување на физичко или правно лице според законски и морални норми и доколку истите бидат прекршени истото се казнува со одредени дисциплински казни предвидени со закон. Во административното право тоа значи дека секој административен орган треба да биде одговорен за своите постапки пред административната, законодавната или судската власт. Законот за административни службеници во Република Северна Македонија во одредбите за материјална одговорност укажува за надомест на штета што ќе биде нанесена на трети лица, граѓаните, ја надоместува органот на државната управа. Прашањето е дали законодавството што ја регулира одговорноста на администрацијата треба да се менува во насока на воспоставување на јасни процедури и индикатори кои ќе ја детектираат одговорноста на администрацијата поради непрофесионално и неефикасно работење, особено онаа што им нанесува штета на граѓаните и на државниот орган. Методологијата на трудот се базира на анализа на законски и подзаконски акти, статистички показатели, како и резултати од досегашни истражувања релевантни за предметот на истражување. Во досегашната практика и анализа на државните органи се согледува дека има многу малку дисциплински постапки од кои се изречени дисциплински казни над административните службеници, исто така и постапките за материјалната одговорност на административните службеници се со низок процент. Сè додека не постојат јасни индикатори кои ќе укажуваат на неефикасност на администрацијата, како и одредби кои упатуваат на лична одговорност на администрацијата, каде што нанесената штета на граѓаните ја надоместува администрацијата, а не државата, не можеме да говориме за ефикасно и одговорно работење на администрацијата во Република Северна Македонија.

18. Denkova, Jadranka and Dzamtoska - Zdravkovska, Suzana and Denkova, Branka (2018) *Вонсудска контрола за работата на јавната администрација - Народен правобранител.* In 5th International Scientific Conference: Social changes in the global world, 06-07 Sept 2018, Stip, Republic of Macedonia. Conference Proceedings ISBN 978 -608-244-548-9

Од многубројните законски надлежности предвидени со Законот за народен правобранител во Република Македонија овој труд е насочен кон надлежноста вршење контрола над законитоста, но и целисходноста на преземените дејства и донесените одлуки од страна на вработените во државните органи (јавната администрација). Целта на овој труд е да направи анализа на еден сегмент, од многубројните надлежности, а

тоа е да се согледа кои дејства и активности ги презема народниот правобранител како контролор на работата на државните органи, односно државната администрација во Република Македонија. Во истражувањето се користи методот на анализа на законските и подзаконските акти, статистичките показатели, како и други релевантни показатели кои укажуваат на улогата на народниот правобранител во Република Македонија како контролор на работата на јавната администрација. Резултатите од истражувањето одговараат на прашањето кои мерки и средствата ги презел народниот правобранител при вршењето на улогата заштита на правата и слободите на граѓаните при барање на услуги од страна на јавната администрација. Од анализата на релевантните податоци се доаѓа до заклучок дека народниот правобранител во Република Македонија не ја остварува во доволна мера улогата на контролор на работата на јавната администрација. Се јавува потреба народниот правобранител во Република Македонија да иницира активности кои ќе дејствуваат превентивно и ќе бидат корективни мерки за ефикасно работење на јавната администрација.

19. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka (2018) *Миграции на маладите од Република Македонија; Демографски показатели и перцепции на јавното мислење.* In: Петта меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 Септ. 2018, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978 -608-244-548-9

Во трудот се анализираат основните демографски показатели за популациското движење во Република Македонија, со фокус на одредени податоци за миграциските движења. Интензивната миграција, во прв ред на младо население до 40-годишна возраст со различни интензитети се одвива во последните две декади. Ова е особено карактеристично за постконфликтниот период, но во прв ред се базира на различни социоекономски индикатори. Преку анализа на две анкетни истражувања спроведени во 2014 и 2018 година на Правниот факултет во Штип се вклучуваат различни категории на млади, во прв ред од Источниот дел на Република Македонија. Бидејќи секоја претопоставка за иден развој во различни општествени сфери (економија, образование, наука и сл.) се поврзани со демографските потенцијали на младото работноспособно население, преку спроведените истражувања можат да се генерираат одредени претпоставки за потенцијалите на развојот на општеството во иднина.

20. Denkova, Jadranka and Lazarevski, Pande and Denkova, Branka (2017) *Storing of the knowledge in the public sector, necessity for a successful state (A case study in the Republic of Macedonia).* In: Четврта меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ. 2018, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978-608-244-423-9

Целта на овој труд е да ја прикаже состојбата во јавниот сектор од аспект на однесувањето на државата, организациската култура, грижата за зачувувањето на знаењето во јавниот и државниот сектор. Секогаш државата првенствено треба да води грижа да се зачува знаењето и да не се дозволи одлевање на професионалните кадри од организациите. Поради тоа треба да се воведат процедури кои ќе бидат во насока на авторизирање на делата и трајно документирање што ќе делува на нивната свесност и мотивираност. Се разбира организацијата треба да поработи и на менување на системот на мотивирање и наградување во организациите. Овој труд ќе прикаже како се одразуваат промените во насока на воведување на документ менаџмент систем, воведувањето на ИСО стандардите во организацијата и идејата за воведување на електронски систем на складирање и управување со документи на ниво на една државна организација, како и поврзувањето на истата со сите државни органи. Оттука ќе произлезе и заклучокот од овој труд дека во досегашното работење на државната администрација, не се воспоставени стандарди со јасно дефинирање на процесите во организацијата и нивните меѓусебни врски, во насока на складирањето на знаењето.

21. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan and Vejseli, Urim (2017) *Conceptual aspects of vulnerability mapping as main phase of a risk mapping process.* In: International scientific conference "Contemporary concepts of crisis management", Dec 2016, Ohrid, Macedonia. Conference Proceedings ISBN 978-608-65931-0-0

Мапа на ранливост ја дава прецизната локација на местата каде што луѓето, природната средина или имотот се изложени на ризик поради потенцијален катастрофален настан што може да резултира со смрт, повреда, загадување или друго уништување. Мапи на ранливост можат да бидат од употреба во сите фази на управување со кризи: превенција, ублажување, подготвеност, операции, олеснување, закрепнување и научени лекции. Во фазата на превенција планерите можат да користат мапи за ранливост за да избегнат зони со голема опасност при развој на области за домување, комерцијална или индустриска употреба. Технички експерти можат да бидат предупредени за местата каде што може да се влијае на инфраструктурата во случај на катастрофа. Противпожарните служби можат да планираат спасувања пред да се појави потенцијално опасен настан. За време на вежба каде што се одвива предодредено сценарио, спасувачките екипи можат да ја користат картата за да утврдат каде прво да одговорат за да спасат човечки животи, околина или имот. Тие исто така може да се користат за евакуација на патиштата за да се тестира ефективноста на овие правци за заштеда на голем број жители и туристи и преместување на специјални групи како што се постари граѓани, деца и лица со пречки во развојот. Офицерот за операции може да се ажурира за состојбата со катастрофата и потребата и за локацијата на чувствителните области. Мапата за ранливост исто така може да вклучува правци за евакуација за да се тестира нивната ефикасност за спасување животи.

22. Denkova, Jadranka and Ananiev, Jovan (2017) *The place and role of the crisis management in the educational system in the Republic of Macedonia.* In: International scientific conference "Contemporary concepts of crisis management", Dec 2016, Ohrid, Macedonia. Conference Proceedings ISBN 978-608-65931-0-0

Трудот е насочен кон анализа на образовниот систем, како се справува за време на криза. Кризите се неизбежна појава во секое општество, но последиците по нивното настанување зависат од подготвеноста на државата да се справи со кризата. Овој истражувачки труд го анализира управувањето со кризите во образовниот систем на Република Македонија како младите и менаџерскиот тим се справуваат во услови на природни катастрофи и другите социопатолошки појави како што се трговија со оружје, тероризам, религиозни омраза, нетолеранција, проституција, трговија со луѓе и сл. Резултатите од трудот се базираат на теоретско и емпириско истражување кое дава резултати како се практикува управување со кризи во образовниот систем. Во овој труд е користен методот на истражување - прашалник. Прашалникот е спроведен во неколку средни училишта меѓу наставници, студенти и директори на територијата на Скопје и тоа анкетирани се 100 наставници, 220 студенти и 8 директори. Резултатите од истражувањето укажуваат на неопходноста од воведување мерки и активности за подигнување на знаењето и свеста за управување со кризи кај студентите и наставничкиот кадар. Овие активности вклучуваат подготовка на прирачници и други документи што ќе ги насочат учениците и наставниците за тоа како да постапуваат за време на криза. Неопходноста од обука во образовниот процес треба да се заснова на стратегија што ќе овозможи постојана соработка на секое ниво на тимот за управување со кризи.

23. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka (2017) *Медиумите и медиумското информирање во Република Македонија: Фактори на влијание на политичката мобилизација врз системот на јавното медиумско информирање.* In: Четврта меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ. 2018, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978-608-244-423-9

Медиумското информирање во Република Македонија, како и во останатите сфери на општественото организирање и дејствување, се синтетички поврзани со јавниот

политички дискурс, кој многупати претставува клучен фактор за детерминирање на јавното информирање во услови на политичка мобилизација. Овој труд се темели на основните теоретски рамки за политиката и политичката мобилизација видени низ примерот на поставеноста на медиумскиот простор во Република Македонија. Следствено се користени податоци кои се генерирани од меѓународни извештаи за состојбата на медиумското известување во земјата, но и конкретни примери кои укажуваат на секојдневниот јавен политички дискурс. Исто така во трудот се поместени и резултати од анкетното истражување „Националните медиуми и јавното информирање во Република Македонија", спроведено во периодот ноември 2016 година - април 2017 година на примерок од 1003 испитаници.

24. Denkova, Jadranka and Angelovski, Andrej (2016) *The applicability of the Institute of Administrative Science in the Macedonian legisletion.* In: Трета меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ. 2016, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978-608-244-353-9

Во Република Македонија во досегашното законодавство под „молчење на администрацијата" се подразбира законска пресумпција, според која по повод поднесено барање од странка до орган на државна управа, кога органот не одговара на барањето (не решава по него) во законски предвидениот рок, се смета дека е одбиено барањето на странката. Со овој труд, всушност, се докажува дека примената на институтот „молчење на администрацијата" во Законот за општата управна постапка не продуцира ефикасност во решавањето на управните предмети. Понатаму, се потврдува дека прецизното и јасно воспоставување на институтот „молчењето на администрацијата значи одобрување" во Законот за општата управна постапка како исклучок од општото правило ќе влијае на ефикасното решавање на управните предмети и на остварувањето на правата, обврските и на правните интереси на странките во административната постапка. И уште едно мошне важно прашање на кое овој труд се осврнува е прашањето дали институтот „молчење на администрацијата значи одобрување" може да биде сеопфатен, односно еднакво применлив во сите управни постапки. Одговорот е, се разбира, негативен. Заклучокот од резултатите од истражувањето е дека постои неприменливост на исклучокот од правилото „молчењето на администрацијата значи одбивање" и притоа се даваат насоки и препораки за идно поуспешно и поедноставно постапување преку воведување на моделот „молчењето на администрацијата значи одобрување", секако, секаде каде што е тоа можно (каде што не се загрозува јавниот интерес и не се повредуваат правата на трети лица).

25. Denkova, Jadranka and Ordanovska, Ana and Denkova, Branka (2016) *Обуките и стручното усовршување на администрацијата во Република Македонија основа за ефективна јавна администрација.* In: Втора меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ. 2015, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978-608-244-314-0

Обуката и едукацијата се процеси на приспособување на вработените кон современите услови на работење. Континуираната едукацијата претставува основа за развој на вработените и напредување во кариерата, т.е за подготвување за вршење на идни работи. Не можеме да говориме за стратегија на една организација ако ја немаме стратегијата за обука на човечките ресурси, ако немаме анализа на капацитетите на човечките ресуси, а истовремено анализа на потребите од стручно усовршување. Ако погледнеме во најновите законски измени во однос на обуките и стручните усовршување ќе видиме дека Законот се осврнува само на видовите на обуки, начинот на нивната реализација и плановите за обуки. Оттука, ова истражувањето кое се осврнува на интервју со административни службеници во 21 државен орган над 30 испитаника и анализа на законските документи, за да се согледа пристапот на законодавецот и одговорните лица кон обуките во администрацијата како значајна алка во процесот на ефикасно менаџирање

со човечките ресурси во администрацијата. Резултатите од истражувањето упатувааат на тоа дека постојат бројни примери на добра пракса од реализирани обуки во Република Македонија. Но сепак, произлегува заклучокот дека реализираните обуки во државните органи не се темелат на планска стратегија, туку се резултат на личните потреби на поединци и/или на надворешните донатори кои ги финансирале обуките. Со јасна процедури и критериуми за обука изразени на транспарентен начин ќе овозможи градење на ефективни административни работници кои имаат одговорен однос кон работата. За да може да се создаде ефективна државна служба и да се постигнат целите на организацијата истата треба да е целосно посветена на развојот на сите вработени, врз фер и еднаква основа. Обуката треба да биде поврзана со општите и конкретните цели на државниот орган, да ги идентификува програмите и активностите за учење и развој за поединци, тимови и за целата организација.

26. Stojanovski, Strasko and Denkova, Jadranka (2016) *The role of stereotypes in creating social distance and social inclusion in Republic of Macedonia.* In: Трета меѓународна научна конференција: Општествените промени во глобалниот свет, 6-7 септ. 2016, Штип. Македонија. Зборник на трудови ISBN 978-608-244-353-9

Овој труд се заснова на емпириско истражување спроведено во 2015 година на правните факултети на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Универзитетот во Тетово. Исто така, постојат компаративни истражувања со слични истражувања спроведени во Република Македонија во 1995 и 2003 година. Улогата на стереотипите во создавањето предуслови за меѓуетничките односи е еден од основните фактори за градење постојан мир и соживот во мултиетничките општества. Тенденцијата за уредување на социјалното растојание меѓу етничките групи во Република Македонија може да помогне во понатамошниот развој на социјалата и соработката меѓу заедниците. Исто така, анализираме и други различни фактори на влијание во меѓуетничките односи, социјалното опкружување, образованието, професионалните припадности и семејството итн.

Проекти

Д-р Денкова во целокупниот истражувачки период е вклучена во следните проекти:

27. Јадранка Денкова седумдневен престој како предавач на Универзитет во рамките на проектот Staff Mobility For Training, Erazmus mobility agreement University of LUMSA – Palermo, gest lecturer 15 -19 October 2018.
28. Јадранка Денкова, учесник во проект со назив: Project “Roma CSO Network-Roma Community - Response” Funded by European Union Training on “Mainstreaming of roma in local public policies” (2017).
29. Јадранка Денкова, член во истражувачки тим на научноистражувачки проект, под назив „Политички и демографски детерминанти на изборните модели во Република Македонија“, како главен истражувач проф. д-р Ананиев Јован и други членови на тимот, Страшко Стојановски, Ана Никодиновска и Лимонка Лазаревска, реализиран во рамките на Програмата за нучноистражувачки проекти при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип (2016).
30. Јадранка Денкова, член на тим на истражувачки проект со назив „Политика, административна и правна култура, на локално ниво на Република Македонија и Руската Федерација”, врз основа на договор склучен помеѓу Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип и Универзитетот Воронеж, Руската Федерација и програмата за соработка (2016).
31. Јадранка Денкова член на тим на истражувачки проект со назив „Капацитет за

партиципативност и транспарентност при носење на одлуки во единици на локална самоуправа во Источен плански регион“, реализиран во рамките на Програмата за научноистражувачки проекти при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како главен истражувач проф. д-р Ананиев Јован и други членови на тимот, Страшко Стојановски, Лимонка Лазаревска и Наташа Амиџу (2014).

32. Јадранка Денкова, *The World Justice Project Rule of Law Index 2014.* [Project] (2014).
33. Јадранка Денкова, *World Justice Project Rule of Law Index ® 2015.* [Project] (2015).
34. Јадранка Денкова, *The World Justice Project/Rule of Law Index 2012.* [Project]

Завршна евалуација на наставно-педагошката и научноистражувачката дејност

Во рамките на научноистражувачката дејност и наставно-педагошката дејност Рецензентската комисија констатира дека д-р Јадранка Денкова е научник и истражувач од областа на науката за управата која со исклучителна стручност, професионалност и посветеност пристапува кон професијата. Истата дава значаен придонес во образовната и научната мисла од именуваната област. Нејзините трудови се осврнуваат кон анализа на административното право и јавната администрација, административно-управната постапка, управувањето со човечките ресурси во јавната администрација, новиот јавен менаџмент, односите со јавноста и др. Учествувала на научни собири и работилници, во земјава и во странство, со трудови, усни презентации и поканети предавања од каде што се стекнала со бројни сертификати. Посебно е значајно да се нагласи нејзиното многубројно учество на научни конференции во странство од каде што се објавени бројни трудови. Присуствувала на конференции во Русија, Романија, Италија, Бугарија. Грција, Албанија, Србија, а во отсуство објавени и се трудови во Америка, Индија, Будимпешта итн. Во целокупниот истражувачки период има објавено околу 70 трудови, од кои околу 30 се објавени во научни списанија регистрирани во релевантните бази за списанија, Ebsco, Emerald, Scopus и др Во изборниот период д-р Јадранка Денкова била дел од тим во научноистражувачки проекти што се реализирани од страна на истражувачки тим при Правниот факултет во рамките на научноистражувачката програма на Универзитет „Гоце Делчев“, како и член на тим во проект со Универзитет од Воронеж, Руската Федерација. Учествувала во проект за Ромите финансиран од Европската Унија. Во рамките на програмата Еразмус + учествувала во програмата за мобилност на кадар како предавач на University of LUMSA – Palermo Италија. Од научноистражувачките проекти се објавени научноистражувачки трудови во релевантни научни списанија, каде што се прикажани оригинални научни резултати. Професор Денкова во образовниот процес се истакнува со внесување на нови методи интересни за студентите преку компилација на теоријата со праксата што се рефлектира со продуцирање на добри резултати кај студентите. Автор е на учебник „Административно право и административна постапка“, објавен во 2019 година. Автор е на дел од учебно помагало „Европска унија: право и политики“, делот Административно право на земјите во Европска Унија 2019.

Во рамките на образовните активности учествува и во самостојниот развој на студентите на првиот, вториот и третиот циклус на студии. Така, под нејзино менторство дипломирале на прв циклус студии околу 20 студенти. На втор циклус студии под нејзино менторство досега магистрирале повеќе од 25 студенти, а во моментот е ментор на 5 студенти запишани на магистерски студии. Покрај тоа, учествувала како член на комисија за одбрана на магистерски труд во повеќе од 25 комисии, а на додипломски студии во повеќе од 20 комисии. Била член на комисија за одбрана на докторски студии на два студенти. Во рамките на програмата „Еразмус+“ менторирала и оценила повеќе од 10 студенти.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Во изборниот период, д-р Јадранка Денкова ги има реализирано следниве стручни и организациско-развојни активности. Д-р Денкова била член во истражувачки тим на научноистражувачки проект, под назив „Политички и демографски детерминанти на изборните модели во Република Македонија“, во рамките на Програмата за научноистражувачки проекти при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип (2016). Била член на тим на истражувачки проект со назив „Политика, административна и правна култура, на локално ниво на Република Македонија и Руската Федерација”, врз основа на договор склучен помеѓу Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип и Универзитетот Воронеж, Руската Федерација и програмата за соработка (2016).

Учествувала како тренер во проект со назив: Project “Roma CSO Network-Roma Community - Response” Funded by European Union Training on “Mainstreaming of roma in local public policies” (2017).

Остварила престој како предавач на Универзитет во рамките на проектот „Staff Mobility For Training, Erazmus mobility agreement University of LUMSA – Palermo“, gest lecturer 15 -19 October 2018.

Учествувала со презентација на IV научен форум организиран од Северозападниот институт при Руската академија за стопанство и администрација при Претседателот на Руската Федерација на тема „Државно управување: улогата на граѓаните во воспоставување на дигиталната држава”, одржан во Санкт Петербург Руската Федерација, јуни 2019 г.

Раководител е на Катедрата за политички и правно-политичко науки.

Со Одлука на Судскиот совет на Република Македонија е избрана како експерт за подготовка на прашања за испит на директори од областа на јавната администрација и комуникациите наменети за Академијата на судии и јавни обвинители.

Била избрана од страна на кабинетот на Претседателот на државата да даде научен придонес од областа на јавната администрација како рецензент на кандидати кои аплицираат за наградата „Најдобар млад научник”, што е воспоставена од страна на Претседателот на Република Македонија.

Била избрана за член на Универзитетскиот сенат како претставник за Правниот факултет во периодот од 19.10.2011 година до 24.12.2013 г.

Во рамките на својата наставно-научна дејност, досега била рецензент во комисии за избор во наставно-научни звања. Покрај тоа, била рецензент во 5 комисии за објавување на учебници и скрипти од страна на наставници од Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип и на членките на Универзитетот, како и промотор на дел од книгите.

Била избрана за рецензент на околу 15 анонимни рецензии на меѓународни трудови за научни списанија и научни конференции.

Била назначена во комисија за изработка на елаборати за прв и втор циклус на студии за Програмата јавна администрација.

Учествувала како член во Комисијата за самоевалуација што ја спроведува Правниот факултет.

Била назначена за член на Комисија за запишување на студенти на втор циклус на студии во учебните години од 2013 до 2019 година.

Била назначена за член на Комисијата за запишување на студенти на прв циклус на студии во учебната 2015/2016 и 2016/2017 година.

Била член на Комисијата за утврдување на плагијати за изданија на Правниот факултет од Катедрата на правно-политички науки.

Член е на Програмскиот комитет на Годишник на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип

Член е на Програмскиот комитет на зборникот од Меѓународната конференција

во организација на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип „Општествените промени во глобалниот свет што се одржува од 2014-2020 година.

Член е во Уредувачкиот одбор на списанието *Spiru Haret* University, Economic Series во Букурешт.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Во согласоност со Законот за високо образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката ги има поднесено сите потребни документи, истите се правно валидни и има потполна компетенција да биде наставник во научната област наука за управата. Д-р Денкова има континуитет во наставно-научната активност како вонреден професор во научната област во која била бирана. Кандидатката има богата наставно-образовна активност на двата циклуса на студии, била ментор на повеќе магистерски трудови одбранети на нејзиниот матичен факултет и во текот на изборниот период предавала предмети кои се во доменот на научната област наука за управата. Во своето досегашно научноистражувачко творештво има објавено околу 80 труда, а во изборниот период учебник административно право и административна постапка, дел од книга, 11 труда објавени во меѓународни списанија, осум труда објавени во 5 зборници од научни конференции во странство и 10 во земјата. Исто така, има активности како истражувач во научноистражувачки проекти. Покрај тоа, кандидатката има богата стручно-апликативна и организациско-развојна дејност. Дава голем придонес во развојот на Универзитетот преку нејзините активности како раководител на катедра, изработка на елаборати, член на стручни тела и други стручни комисии. Од приложените активности може да се заклучи дека кандидатката има 214 бодови од научноистражувачката активност и образовна дејност и 51 бод од стручно-апликативна и организациско-развојна активност, односно вкупно 305 бодови, во согласност со табелата за бодирање на активностите. Има богата научноистражувачка и наставно-образовна активност како вонреден професор во областа науката за управата и значајна стручно-апликативна и организациско-развојна активност. Станува збор за кандидатка со високи научни, наставни и стручни капацитети и има дадено голем придонес во развојот на науката за управата. Врз основа на горе посоченото, Рецензентската комисија има чест да му предложи на **Наставно-научниот совет на Правен факултет да го усвои нашиот предлог и Предлог-одлуката да ја достави до Универзитетскиот сенат, кандидатката вонреден професор д-р Јадранка Денкова да ја избере во наставно-научно звање редовен професор за наставно-научната област наука за управата.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Темелко Ристевски, редовен професор во пензија претседател, с.р.

Д-р Бајрам Положани, редовен професор во пензија член, с.р.

Д-р Марика Ристовска, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	Вкупно
1.	Избор во звање вонреден професор	1				40
	ВКУПНО					**40**
Р. бр.	**Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности**	**Поени**				
		Во земјава		**Во странство**		
		број	**поени**	**број**	**поени**	Вкупно
	Дел од монографија или научна книга	1	6			6
	Научен труд објавен во меѓународно научно списание	8	54	3	27	81
	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир	10	20	5	15	35
	Одржано предавање по покана од научна институција, музички настап на официјален концерт			1	3	3
	Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјава и во странство			2	4	8
	Учесник во научен проект	1	2	1	3	5
	Член на уредувачки одбор на научно списание	2	2	1	2	6
	Одбранет магистерски труд	15	60			60
	Рецензент на научен труд	10	10			10
	ВКУПНО					**214**
Р. бр.	**Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност**	**Поени**				
		Во земјава		**Во странство**		
		број	**поени**	**број**	**поени**	Вкупно
	Книга/учебник	1	10			10
	Елаборати и експертизи	2	4			8
	Раководител на катедра/оддел/ центар	1	3			3
	Учесник во научен проект (максимум во три проекти	2	5			10
	Член на факултетски орган, комисија	10	2			20
	ВКУПНО					**51**
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					**305**

Р Е Ц Е Н З И Ј А
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СО НАСЛОВ „ТЕОРЕТСКИ И ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИ ИСТРАЖУВАЊА НА ТОЧНОСТА НА РОБОТИТЕ ВО ИНДУСТРИЈАТА ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ПРОИЗВОДИ ОД КОМПОЗИТНИ МАТЕРИЈАЛИ“ ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р САМОИЛ САМАК, ПРИЈАВЕНА НА ТЕХНОЛОШКО-ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука број 0206-509/5 од 14.10.2020 година донесена на 34. седница, одржана на 14.10.2020 год., на Наставно-научниот совет на докторски студии на Кампус 2 (биотехнички, техничко-технолошки и природно-математички науки) при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, формирана е Комисија за оценка и одбрана на докторската дисертација со наслов „Теоретски и експериментални истражувања на точноста на роботите применети во индустријата за производство на производи од композитни материјали”, во состав:

- **проф. д-р Винета Сребренкоска** – претседател,
- **проф. д-р Владимир Дуковски** – член, интерен ментор,
- **проф. д-р Зоран Ивановски** – член, екстерен ментор,
- **проф. д-р Сашо Коцески** – член и
- **проф. д-р Светлана Ристеска** – член.

Комисијата во наведениот состав, по прегледувањето на докторската дисертацијата, го поднесува следниов

И З В Е Ш Т А Ј

Анализа на трудот

Докторската дисертација е презентирана на 155 страници и ги содржи следниве делови: Содржина, Краток извадок, Проблематика на истражувањето, Моделирање – математички модели, Експериментални истражувања, Анализа на резултатите од експерименталните истражувања, Алгоритми за компензација. Верификација на резултатите, Заклучок, Референци. На крајот е дадена листа на табели - вкупно 33 и листа на слики – вкупно 63.

Во *Проблематика на истражувањето* се презентирани композитните материјали и технологии, автоматизација во индустрија на композитни материјали, точност на роботите, со приказ на релевантните меѓународни стандарди ISO 230 и ISO 9283, точноста на роботите применети во производство на производи од композитни материјали, како и актуелните истражувања во областа на точноста на индустриските роботи со детална разработка на волуметриска калибрација и параметарска калибрација.

Во *Моделирање – математички модели* се разработени кинематските модели, вклучувајќи ги кинематскиот модел според Денавит-Хартенберг (DH) конвенцијата, кинематски модел според теоријата на винт (Screw Theory), моделот на робот поставен на дополнителна линеарна оска, како и модел со негеометриски параметри. Во овој дел следи и моделирање на грешките, како и идентификација на параметри кај делумната калибрација, кај целосната калибрација на сите геометриски параметри, како и целосна калибрација со вклучени негеометриски параметри. Разработена е и калибрација на конфигурација од робот поставен на линеарна оска. На крајот е прикажана оптимизационата постапка со дефинирање на функцијата на целта и градиентен алгоритам за оптимизација.

Во *Експерименталните истражувања* е прикажана опремата за изведување на мерењата и софтверски алатки, како и сопствено развиената дополнителна опрема за мерење на ориентација. Претставена е машинска конфигурација со роботот KUKA KR500 и ATL глава како алат, која е главна алатка на истражувањето на оваа докторска дисертација.

Во поглавјето *Анализа на резултатите од експерименталните истражувања* на почетокот е разработена Делумната калибрација (алгоритам за одредување на параметрите на алатот), каде што се разгледани претходните истражувања за точностите при одредување

на параметрите на алатот, итеративната постапка за одредување на параметрите на алатот – прва итерација, верификацијата на алгоритамот за делумна калибрација – втора итерација. Покрај тоа, реализиран е избор на репрезентативни множества од положби – множество за калибрација и множество за валидација. Следува целосната калибрација – алгоритам за одредување на 30 геометриски параметри, каде што е направена анализа на резултатите со идентификација на геометриските параметри на целото множество од положби за калибрација, со детална анализа на отстапките во позиција и ориентација. Прикажани се тестот за ортогоналност, како и тестот за точност на патека и тестот за бидирекционално полагање. Следува алгоритамот за целосна калибрација со вклучени негеометриски параметри. Во овој дел е вклучен и алгоритам за целосна калибрација со вклучени негеометриски параметри со анализа на резултатите со идентификација на параметрите на целото множество од положби за калибрација, потоа се прикажани анализите на отстапките во позиција и ориентација. Посебно е значајна вкрстената анализа на резултатите со кластерирање на множествата од положби со анализа на резултатите добиени над целото множество од положби за калибрација, како и врз секој кластер од положби за валидација, одделно, како и вкрстена анализа на резултати добиени со оптимизација над податоците од еден кластер. На крајот од оваа глава е направена анализа со вклучување на грешките од дополнителна линеарна оска.

Последната, петта глава, се занимава со *Алгоритмите за компензација. Верификација на резултатите* во која е разработен Итеративен нумерички алгоритам за компензација, како и верификација на резултатите од експерименталното истражување, со верификација на резултатите од алгоритамот за одредување на 30 геометриски параметри, како и верификација на резултатите од алгоритамот за целосна калибрација со вклучени негеометриски параметри.

Предмет на истражување и краток опис на применетите методи

Истражувањата на точноста на роботите веќе подолго време претставуваат фокусна точка не само на научните институции, туку уште повеќе и на компаниите кои произведуваат роботи, како и на оние кои ги користат. Ова е посебно важно за одреден број на примени на роботите, како што се роботите користени во медицината, технологиите за композитни материјали, авиоиндустријата, вселенските истражувања итн.

Истражувањата реализирани во оваа дисертација се занимаваат со основите на теоријата на точност на роботите применета во областа на композитните материјали, посебно кај делот на роботи со ротациски оски, кои доминираат во апликациите во индустријата и пошироко и кои претставуваат посебен предизвик во однос на анализата и калибрацијата на нивната точност.

Сопствените истражувања резултираа со разработени алгоритми и симулации со кои прецизно се моделира и анализира точноста на роботите, а кои се верифицирани со значителен број на експериментални истражувања. Истражувањата покажуваат огромен потенцијал за подобрување на точноста на роботите, базирани на развиените оригинални алгоритми и експерименталните техники со високософистицирана мерна техника. Ова не само што е новина за нашите простори, туку претставува и висок предизвик и за пошироката истражувачка заедница која се занимава со проблематиката на точност на роботите и нивната примена во индустријата на композитни материјали и производи.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Целта на оваа докторска дисертација беше да се разработат калибрациски алгоритми за унапредување на точноста на робот од типот 6R со AFP/ATL глава, кои ќе бидат сеопфатни и ќе ги опфаќаат сите чекори од процесот на калибрација, при што резултатите ќе бидат експериментално потврдени. Развиени се, истражени и претставени резултатите од имплементација на следниве алгоритми:

1. Алгоритам за делумна калибрација на робот, со калибрирање на 6 параметри.
   Со оглед на тоа што производителите на индустриски роботи нудат дополнителни модули за поголема точност на роботот, тестиран е AA (absolute accuracy) модулот на робот KUKAKR360 на тој начин што се идентификувани нови, калибрирани

вредности на шесте параметри на AFP/ATL главата употребена како алат.

2. Алгоритам за целосна калибрација на робот со калибрирање на 30 геометриски параметри на индустриски робот KUKA од типот 6R, при што освен грешките во позицијата на крајниот алатот на роботот – вкупната позициска грешка, се минимизираат и грешките во ориентацијата, при што управувањето на роботот се врши преку неговите координати.
3. Алгоритам за целосна калибрација на робот со калибрирање на 30 геометриски и 5 негеометриски параметри кои се однесуваат на крутоста на членовите на индустриски робот од типот 6R. Овој алгоритам се разликува од претходниот само по вклучувањето на негеометриските параметри што се однесуваат на крутоста и овозможува споредба на резултатите од двата алгоритми и процена на влијанието на негеометриските параметри врз точноста на роботот.
4. Хибриден алгоритам за калибрација на машинска конфигурација составена од 6R индустриски робот поставен на линеарна оска, во кој се комбинираат методите на волуметриска калибрација на геометриските грешки зависни од позицијата (според ISO 230) стандардот со методите на параметарска калибрација опишани во претходните две цели.

Конечна оценка на докторската дисертација

Врз основа на анализата и проверката на докторската дисертација може да се заклучи дека трудот е успешно завршен, а проблематиката од теориски аспект систематично е разработена. Добиените резултати од направените истражувања во докторската дисертација се јасно презентирани, систематизирани и анализирани, а целта на истражувањето е успешно реализирана.

Преку теоретски, истражувачки и научен пристап е направено поврзување на истражувањето во еден целосен труд. Трудот е јасно напишан на научно и стручно ниво, со јасни анализи и дискусии на резултатите, како и нивно јасно презентирање во форма на табеларни податоци, графички прикази и сликовито.

Добиените резултати од истражувањата се објавени во меѓународни списанија и во зборници на трудови од меѓународни конференции.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот пред одбраната на докторскиот труд ги објавил следниве рецензирани истражувачки трудови.

Трудови објавени во зборници на меѓународни научни конференции и во индексирани меѓународни научни списанија:

1. **Samoil Samak**, Svetlana Risteska, Vladimir Dukovski, Sase Trajkoski, Some Experimental Investigation of Products from Thermoplastic Composite Materials Manufactured with Robot and LAFP,International Journal of Engineering Research & Technology (IJERT), September 2020 Vol. 9 (Issue). ISSN 2278-0181

2. Svetlana Risteska, AnkaTrajkovska Petkoska, **Samoil Samak,** Marian Drienovsky, Annealing Effects on the Crystallinity of Carbon Fiber-Reinforced Polyetheretherketone and Polyohenylene Laminate Composites Manufactured by Laser Automatic Tape Placement, February 2020 Materials Science 26(3):308-316 DOI: 10.5755/j01.ms.26.3.21489

3. Biljana Kostadinoska, Svetlana Risteska, Blagoja Samakoski, **Samoil Samak**, Nikolce Romevski, Influence of process parameters in production of resin film on Kevlar fabric prepreg ICAT’19 8th International Conference on Advanced Technologies, Bosnia and Herzegovina, August 26-30, 2019 Sarajevo.

4. Dimovski, I., Trompeska, M., **Samak, S.,** Dukovski, V., Cvetkoska, D. “Algorithmic approach to geometric solution of generalized Paden-Kahan subproblem and its extension”, International Journal of Advanced Robotic Systems, 2018:I-II, DOI:10.1177/1729881418755157, SAGE,2018.

5. **Samak, S.,** Dimovski, I., Trompeska, M., Hristoski, M., Kochoski, F., Dukovski, V.“Computerbased simulation and validation of robot accuracy improvement method and its verification in robot calibration procedure”, ETAI 2018 International Conference, ETAI Society of Macedonia, 2018.
6. Cvetkoska, D., Dimovski, I., **Samak, S.,** Trompeska, M., Dukovski, V. “Using Constrained Multi- Optimization in Design of Composite for Filament Wound High Pressure Vessels”, International Journal of Mathematics Trends and Technology (IJMTT) – Volume 61 Number 2, DOI:10.14445/22315373/IJMTT-V61P516, 2018.
7. Capeska, Svetlana and Risteska, Svetlana and **Samak, Samoil** and Kostadinoska, Biljana (2017)Impact of the technological parameters for the production of UD prepreg. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 20 (5). ISSN 2545-4439.
8. Dimovski, I., **Samak, S.,** Trompeska, M., Hristoski, M., Dukovski, V. “Influence Of Each Of The Geometric Errors On The Total Displacement Error Of The Machine”, IEEE EUROCON 2017, 17th International Conference on Smart Technologies (pp. 866-869), DOI:10.1109/EUROCON.2017.8011234, 2017.
9. **Samak, S.,** Dimovski, I., Trompeska, M., Dukovski, V. “Avoiding heavy computations in inverse calibration procedure for 7 DOF robot manipulator”, Journal of Electrical Engineering and Information Technologies, Vol. 1, No.1-2, pp.37-43, ISSN 2545–4250, 2016.
10. **Samak, S.,** Dimovski, I., Dukovski, V., Trompeska, M. “Volumetric calibration for improvingaccuracy of AFP/ATL machines”, 7th International Scientific Conference on DefensiveTechnologies OTEH, Beograd 2016.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Комисијата за оценка и одбрана на докторската дисертација „Теоретски и експериментални истражувања на точноста на роботите применети во индустријата за производство на производи од композитни материјали“ пријавена и изработена од кандидатот м-р Самоил Самак донесе заклучок дека истата претставува **самостојна научна работа со оригинални научни истражувања и значајни резултати**.

Врз основа на анализата и проверката на докторската дисертација може да се заклучи дека проблематиката систематично е разработена и е пристапено кон реализација на сите поставени цели и истите се реализирани. Експерименталните истражувања во голем дел ги потврдуваат теориските сознанија, а преку направените експерименти и анализа на добиените резултати кандидатот се здобил со сознанија и познавање за одредени теоретски и експериментални методи за истражување на индустриските роботи, како и со познавање на научните методи за истражување на точноста на роботите применети во индустријата на композитни материјали, посебно во роботизираните AFP/ATL технологии.

Докторската дисертација е научен труд со оригинални сознанија, а врз основа на содржината, обемот и постигнатото ниво на квалитет ги задоволува и исполнува условите потребни за изработка на докторски труд.

Врз основа на тоа, Комисијата има чест да му предложи на **Наставно-научниот совет на докторски студии на Кампус 2 да ја прифати позитивната рецензија на докторската дисертација со наслов „Теоретски и експериментални истражувања на точноста на роботите применети во производство на производи од композитни материјали” изработена од Самоил Самак и да одобри јавна одбрана на истата.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Винета Сребренкоска – претседател, с.р.
Проф. д-р Владимир Дуковски, член, интерен ментор, с.р.
Проф. д-р Зоран Ивановски, член, екстерен ментор, с.р.
Проф. д-р Сашо Коцески, член, с.р.
Проф. д-р Светлана Ристеска, член, с.р.

Р Е Ц Е Н З И Ј А
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СО НАСЛОВ „ПОВЕЌЕФАЗНО МОДЕЛИРАЊЕ НА ОРУДНУВАЊЕТО ВО БОРОВДОЛСКИОТ БАКАРЕН ПОРФИРСКИ СИСТЕМ” ОД М-Р ЛАЗАР ЃОРЃИЕВ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИРОДНИ И ТЕХНИЧКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Наставно-научниот совет на докторски студии на Кампус 2 при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип на својата 54. седница (електронска), одржана на 14.10.2020 год., донесе Одлука бр. 0206-509/4, од 14.10.2020 год., со која се формира Рецензентска комисија за оценка и одбрана на докторската дисертација со наслов „Повеќефазно моделирање на орудувањето во Боровдолскиот бакарен порфирски систем”, пријавена и изработена од кандидатот м-р Лазар Ѓорѓиев, дипл. инж. геолог, во состав:

- **проф. д-р Орце Спасовски** – претседател (Факултет за природни и технички науки, Универзитет „Гоце Делчев”, Штип);
- **проф. д-р Виолета Стефанова** – член (Факултет за природни и технички науки, Универзитет „Гоце Делчев”, Штип);
- **проф. д-р Горан Тасев** – член (Факултет за природни и технички науки, Универзитет „Гоце Делчев”, Штип);
- **проф. д-р Тодор Серафимовски** – ментор и член (Факултет за природни и технички науки, Универзитет „Гоце Делчев”, Штип);
- **проф. д-р Матеј Доленец** – екстерен ментор и член (Наравнословнотехнишки факултет, Универзитет во Љубљана, Словенија).

Комисијата во наведениот состав, по прегледување на докторската дисертација, го поднесува следниов

И З В Е Ш Т А Ј

Структура на трудот

Докторската дисертација е презентирана на 304 страници и ги содржи следните делови: Вовед; Преглед на литературата; Цел на истражувањето; Методи на истражувачката работа; Главни металогенетски единици во Република Северна Македонија и Кенозојска металогенија на нејзиниот источен дел; Регионална геотектонска поставеност на рудниот реон Бучим-Дамјан-Боров Дол во рамките на Балканскиот геодинамички модел; Морфоструктурни карактеристики и размери на рудниот реон Бучим-Дамјан-Боров Дол, Геолошка градба и терциерен магматизам во рудниот реон Бучим-Дамјан-Боров Дол; Интегрално моделирање на бакарното-порфирско наоѓалиште Боров Дол; Генеза на бакарното-порфирско наоѓалиште Боров Дол; 3Д моделирање на бакарното порфирско наоѓалиште Боров Дол; Заклучок и Користена литература. Докторскиот труд содржи 135 графички прилози (слики) и 25 табели. Користената литература брои 69 библиографски единици.

Предмет и цели на истражувањето

Истражувањето во овој докторски труд за свој предмет и цели има научно засновани, ефикасни и детални проучувања на карактеристиките на геолошките средини во кои е сместено бакарното порфирско наоѓалиште Боров Дол, да се воочат и поблиску да се дефинираат регионалните контролни фактори и просторната разместеност на рудната минерализација од аспект на магматогениот критериум (генетска и парагенетска поврзаност на терциерниот магматизам и рудната минерализација), структурниот и литолошкиот критериум. Согледувањето на процесите кои доведуваат до одлагање на бакарната порфирска минерализација во наоѓалиштето Боров Дол и објаснувањето на основните карактеристики на хидротермалните рудоносни раствори е истражувано и потврдувано преку одредбата на потеклото на матичната магмата, потеклото на рудните метали, потеклото на водата од која се образувани хидротермалните рудоносни раствори,

одредбата на механизмите на мобилизација на рудните метали од примарните извори, должината и условите на транспортирање на рудните компоненти, квантификација на минералните фази настанати од рудоносните флуиди, одредба на стабилноста на издвојувањето на минералните асоцијации и битните карактеристики на склопот (структури и текстури). Исто така, посебно внимание било посветено на одредбата на вертикалниот и хоризонталниот распон на рудната минерализација, вертикалната и латералната зоналност на минералните асоцијации и контролни фактори на таа зоналност, а секако и појави кои го следат создавањето на наоѓалиштето (хидротермалните алтерации, дисколорацијата и сл.). Секако, со една ваква докторска дисертација се отвораат низа нови прашања кои и понатаму остануваат отворени, што бара да се продолжи со истражувачката работа на ова наоѓалиште.

Методологија на истражување

Методите на истражување во оваа докторска дисертација се засноваат на докази преку добиени, теренски, лабораториски и кабинетски информации. Овие податоци се расчленети, со цел да се потврди или отфрли поставената хипотеза. Методолошкиот пристап при обработката на земените материјали со теренските истражувања коинцидира со однапред дефинираната технологија по која се вршени истражувањето и проучувањето на земените материјали. Како што веќе посочивме во делот на опробувањето применетата аналитика е во непосредна зависност од потребите за неопходните информации за кои се врши комплетната постапка на истражување и проучување. За добивањето на информациите за потеклото на магмите се користени геохронолошки методи од редот на $^{87}Sr/^{86}Sr$ и Sr/Nd со кои се добиени податоци за потеклото на магмите, а K/Ag и Ar/Ar методите биле користени за добивање на податоци за староста на карпите и орудувањето. ICP-AES и ICP-MS се геохемиските методи со кои биле одредени ретките елементи и елементите на ретките земји (REE). Поларизационите студиски микроскопи од типот Leica со сопствена дигитална камера и софтверска поддршка, како и студискиот скенинг електронски микроскоп (тескан) биле користени за дефинирање на минералната асоцијација во наоѓалиштето. Рендгено-структурните испитувања биле користени за дефинирање на типовите на алтерации, додека проучувањето на гасно-течните инклузии било извршено на апаратура LINKAM THMS 600 која овозможува податоци за хомогенизација и декрепитација, вклучувајќи го и составот на рудоносните флуиди. Испитувањето и проучувањето на стабилните изотопи е вршено на современи масени спектрометри PE SCIEX Elan 6100 DRC ICP-MS. 3D моделирањето на орудувањето во наоѓалиштето Боров Дол ќе се врши со специјализирани софтверски програми од типот на Target 3D, развиен за Target за ArcGIS системот. Во целокупниот период на изработка на докторскиот труд била користена најновата академска литература, при што прегледот на литературата во овој труд се заснова на последните академски истражувања во оваа област.

Анализа на одделните делови од докторската дисертација

Докторската дисертација под наслов „Повеќефазно моделирање на орудувањето во Боровдолскиот бакарен порфирски систем" од кандидатот м-р Лазар Ѓорѓиев е конципирана на научна основа и како што рековме е содржана во 11 основни поглавја и уште голем број на континуирано градациски подредени потпоглавја кои се во функција на појаснување на добиените резултати и нивната научна оправданост. Првиот дел од докторската дисертација се однесува на просторното и временско дефинирање на положбата на наоѓалиштето Боров Дол во рамките на покрупните геотектонски и металогенетски единици во рамките на регионалниот истражуван геолошки склоп. Врз основа на добиените научни сознанија од спроведените истражувања на просторот на наоѓалиштето Боров Дол е потврдена неговата припадност во контактните делови на Српско-македонскиот масив и Вардарската зона, односно неговата металогенетска припадност на зоната Леце-Халкидики која е во рамките на крупната Српско-македонска металогентска провинција. Од основните геолошки фактори кои влијаат на просторниот распоред на порфирската бакарна минерализација во наоѓалиштето Боров Дол кандидатот

ги дефинирал поставките на морфоструктурната анализа, потоа литофацијалните фактори и секако магматскиот фактор кој го вклучува развојот на Терциерниот магматизам на просторот на рудниот реон Бучим-Дамјан-Боров Дол со кого парагенетски се поврзани порфирските минерализации на бакар во наоѓалиштето Боров Дол. Палеогените туфни седименти само ја дополнуваат геолошката градба на теренот и ја чинат спецификата на екран за рудоносните раствори, кои на просторот на наоѓалиштето Боров Дол одиграле и важна улога за просторното разместување на рудната минерализација.

Покрај регионалните и локални геолошки структурно-металогенетски фактори кои придонеле за дефинирање на просторниот распоред на минерализацијата на локалноста Боров Дол, посебен придонес при истражувањата на кандидатот чинат неколку базни столбови кои научно ја исфундирале оваа докторска дисертација. Геохемиското моделирање го чинат еден од првите столбови кои ја даваат дистрибуцијата на главните и придружни метали латерално и вертикално во просторот каде што се сместени порфирските бакарни оруднувања. Користењето на современиот софтвер Surfer на компанијата Golden Software овозможи моделирање на податоците и дефинирање на модел на дистрибуција на бакарот и златото со можност за проценка на сегашната состојба и оцена на потенцијалноста на деловите кои досега не беа зафатени со базните истражувања и најновите истражувања на Боров Дол.

Проучувањето на типовите на алтерации со примена на најсовремените методи на истражување од редот на дифракциони податоци придонеле да се изврши моделирање на типовите на алтерации во наоѓалиштето Боров Дол и истите да се искомпарираат со слични истражени наоѓалишта во регионот и светот. Корелативните врски се со висок степен на импакт, а добиените модели за наоѓалиштето Боро Дол по првпат ја даваат сликата за експанзијата на рудоносните и придружни постмагматски раствори на еден поширок ореол на расејување околу оруднетиот простор.

Минералните асоцијации се дефинирани преку проучувања на новите достапни материјали, преку најновите дупчења, а испитувани со скенинг електронски микроскоп. Даден е придонес во дефинирањето на нови минерални фази. Изработен е модел на парагенетско групирање на главните и придружните минерали кои го сочинуваат оруднувањето во наоѓалиштето Боров Дол, а одделните констатации и заклучоци дадоа и директен придонес во дефинирањето на генетскиот модел на наоѓалиштето.

Проучувањето на стабилните изотопи, гасно-течните инклузии, елементите на ретки земји, во комбинација со изотопите на стронциумот и геохронолошките податоци за основните стенски комплекси претставуваат подлога за изработка на генетскиот модел, за што беа користени и соодветни нови технологии на испитувања на истражувања, испитувања, анализа и пресметка со интерпретација на добиените податоци. Проучувањето на различните типови на детерминирани инклузии особено дефинирање на високотемпературните инклузии во кои се измерени температури преку 500°C и висок салинитет дадоа информација дека рудоносните раствори во комбинација со искалкулираните притисоци водат потекло од длабина нешто поголема од 2 km со висок степен на растворливи компоненти во себе и еволуција низ средини кои го збогатиле системот со CO_2 и овозможиле дополнителна миграција на главните и придружните компоненти до местото на нивното депонирање, каде што и денес ги наоѓаме. Дефинираниот генетски модел претставува исклучителен придонес во науката базирана на веродостојни примероци земени од различни нивоа во наоѓалиштето Боров Дол, а испитувани со најсовремени методи во лабораториите во земјата и во аналитичките центри во Канада, Норвешка, САД, Велика Британија и др.

Финален дел на спроведените истражувања претставуваат 3D моделирањата на податоците од сите досегашни истражувања во порфирското бакарно наоѓалиште Боров Дол, каде што беа применети современи софтверски пакети од редот на Move 3D софтверот на компанијата Midland Valley, како и софтверскиот пакет Vulcan на компанијата Maptek, кои овозможија 3D димензионален преглед на орудувањата во наоѓалиштето Боров Дол со посебно ставен акцент на дистрибуцијата на бакарот и на златото во третираниот минерализиран простор. Ова се недвосмислено први вакви податоци за наоѓалиштето Боров Дол кои неспорно отвораат и нови видувања и нови сознанија за евентуални

понатамошни истражувања на овој потенцијален простор како вертикала така и по латерала.

Заклучни согледувања и препораки

Врз основа на теренските истражувања, прегледот на најновата литература од обласста, користените аналитички, односно инструментални методи кои се користат во геологијата од кандидатот при истражувањата предмет на оваа докторска дисертација насловена „Повеќефазно моделирање на орудувањето во Боровдолскиот бакарен порфирски систем" може да индицираат повеќе заклучоци. Имено, потврдено е дека порфирската минерализација на бакар во рудното наоѓалиште Боров Дол е просторно и генетски поврзана со терциерни вулкански интрузиви кои во временската рамка од 27.0 до 24.0 Ма се пробиле на површината. Потоа, своја потврда добил и фактот дека орудувањето во Боров Дол е во вид на прстен околу ситнозрниот амфиболско-биотитски стерилен андезит, а орудувањето просторно е сместено во крупнозрнестите сиво-бели андезити. Комплексните минералошките испитувања потврдиле дека како главен рудоносен минерал се јавува халкопиритот, по кој следуваат серии на сулфиди и сулфосоли. Испитувањата на стабилните изотопи на сулфур ($\delta^{34}S$ од -7,52 до +0,72‰ со просечна вредност од -2,24‰) потврдиле дека рудната минерализација претежно има ендогено потекло. Одредбата на потеклото на рудните метали и нивната еволуција во хидротермалните системи од магмата до местото на орудување било овозможено со резултатите од анализите на стабилните изотопи на јаглерод ($\delta^{13}C$ во опсег од +16,82 до +21,72‰) и на кислород ($\delta^{18}O$ во доменот од -6,31 до +0.04‰), а што е протолкувано како показател на магматските хидротермални флуиди со изразено влијание на метеорската вода. Температурите на орудување на главните минерални парагенези биле утврдени со анализа на флуидните инклузии и истите се во опсег од 500 до 600°C (оксидна минерализација Fe-Ti), 400-490°C (преципитација на пирит и халкопирит), потоа 360-320°C и пониски од овие (за доцните минерални асоцијации на бизмутинит, енаргит, пецит и на други минерали). Флуидните инклузии, исто така, дале информација за карактерот на транспортот на рудните компоненти кој најверојатно се одвивал преку водните флуиди во вид на хлоридни комплекси и многу ретко преку сулфатите и карбонатите. Еволуцијата на терциерниот магматизам и потеклото на магмата се дефинирани со резултатите добиени при анализата на изотопните соодноси на $^{87}Sr/^{86}Sr$ (0,706584-0,706811) и изотопните соодноси на $^{143}Nd/^{144}Nd$ (0,512480-0,512497) кои го потврдуваат мешањето на магмата, односно контаминацијата на континенталната кора, односно помешување на астеносферските растопи со метасоматизирана магма, што ја отвора можноста за постоење на субдукционен лаковит магматизам. На крајот од овој дел сакаме да потенцираме дека во овој труд е направена и проценка на порфирските минерализации на бакар во наоѓалиштето Боров Дол преку тридимензионално моделирање на геологијата, деформираните структури и геохемиската распределба на елементите од интерес со помош на софтверските пакети од редот на Target 3D, развиена за Target за ArcGIS системот, за да се добие еден подобар увид на рудно-генетските процеси и истражувачкиот потенцијал.

Научен придонес на истражувањето

Моделирањето на наоѓалиштата на минерални суровини претставува тренд во денешни услови како на светско така и на домашно ниво. Трендот на мултифазно моделирање на рудоносните процеси е значаен уште во фазата на најраните проспекциски истражувања, бидејќи за да се спроведат успешни геолошки истражувања во делот на наоѓалиштата на минералните суровини неопходно е дефинирање на генетскиот тип на орудувањето од што најнепосредно зависат и новите методологии и технологии за бараната минерална суровина. Геолошките модели на тектониката на теренот, моделите на алтерациите на карпите, моделот на геохемиските и геофизичките проучувања се во директна функција на моделирање на морфолошкиот тип на орудување, на моделирањето на рудоносните процеси, ја скратува вертикалната рамка на дефинирање на просторниот распоред на рудната минерализација. 3D моделирањата се тренд во денешното осознавање на просторното генетско и временско разместување на орудувањето во времето и

просторот. Повеќефазното моделирање кое ги вклопува во себе геохемиските модели, геофизичките модели, моделите на хидротермалните алтерации, генетскиот модел и 3D моделот за целокупното наоѓалиште Боров Дол се вредностите на оваа дисертација која на научната фела ѝ нуди еден сосема нов пристап во истражувањето и проучувањето на наоѓалиштата од ваков тип.

Исполнетост на законските услови за одбрана на докторската дисертација

Кандидатот м-р Лазар Ѓорѓиев ги има објавено следниве научноистражувачки трудови:

- Gjorgjiev, L., Serafimovski, T., Jovanov, K., (2020): 3D modeling of the Borov Dol porphyry copper deposit, Republic North Macedonia. Geologica Macedonica, Vol. 34, No. 1, pp. 69–84.
- Gjorgjiev, L., Rogan-Šmuc, N., Serafimovski, D., Dolenec, M. (2019): Contribution to the widening and confirmation of the mineral association in the Borov Dol ore deposite, based on SEM analysis. Geologica Macedonica, Vol. 33, No. 2, pp. 99–109.
- Serafimovski, T., Tasev, G., Strmić Palinkaš, S., Palinkaš, A. L., and Gjorgiev, L., (2016): Porphyry Cu mineralization related to the small Tertiay volcanic intrusions in the Bučim ore deposit, Eastern Macedonia for ore-forming processes. Geologia Croatica, Vol 69/1, pp. 89-101.
- Gjorgiev, L., Serafimovski, T., Filev, K., Tasev, G., (2016): Overview of the natural parameters from the geological-economical evaluation of the Borov Dol ore deposit, Republic of Macedonia. Third Congress of Geologists of Republic of Macedonia 2016, Struga. Special editions of Geologica Macedonica, No. 4, pp. 621-628.
- Serafimovski, T., Christidis, C., Serafimovski, D., Tasev, G., Ligovski, M., Ivanovski, I., Gjogiev, L., (2016): 3D modeling of some copper deposits in the Republic of Macedonia. Third Congress of Geologists of Republic of Macedonia 2016, Struga. Special editions of Geologica Macedonica, No. 4, pp. 605-612.
- Filev, K., Serafimovski, T., Gjorgiev L., Tasev, G., Mitev, M., Stojanov, M., (2016): The Vrshnik ore body a positive example for exploration, exploitation and filling in the Buchim copper mine, estern Macedonia. Third Congress of Geologists of Republic of Macedonia 2016, Struga. Special editions of Geologica Macedonica, No. 4, pp. 613-618.

Апликативен придонес

Спроведените теренски, лабораториски и кабинетски истражувања придонесоа преку предметната докторска дисертација да се дефинираат многу значајни прашања поврзани со создавањето и просторното разместување на бакарните оруднувања на просторот каде е локализирано наоѓалиштето Боров Дол. Воедно добиените нови сознанија за геохемиските, геофизичките, минералошките, хидротермалните алтерации, генетските модели и 3D моделирањата отворија нови видици како за оруднувањата така и за иднината за насочување на новите доистражувања на овој простор, а добиените графички модели можат да послужат и како терк при истражување на вакви слични простори со евентуална потенцијалност на порфирска бакарна минерализација.

Начин на пишување и изнесување на материјата

Тука сакаме да потенцираме дека пишување на докторски труд е процес кој е стандардизиран со основните постулати на создавање на научно дело. За чин на пишување на докторскиот труд кандидатот се подготвува за време на целокупните студии во кои се вклучени и соодветни дисциплини за обука во таа насока и совладување на стручната и научната методологија. Текстот на предметната докторска дисератација технички коректно е обликуван. Дисертацијата е напишана во согласност со образложението наведено во пријавата на темата, а секако е во согласнот и со насоките дадени во работното упатство за изработка на трудови (проектни задачи, дипломски, специјалистички, магистерски и докторски) од студентите на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (ОМДС.РУ. 01, Вер. 2). Кандидатот пишувањето на докторскиот труд го извел фазно и континуирано, при што

акцептирал неколку значајни поглавја кои влегуваат во структурата на трудот, а непосредно се зависни од текот на аналитичките истражувања и добивањето на оперативните податоци. Кандидатот уште при поставувањето на целите и методолошкиот пристап за изработка на оваа дисертација покажал не само желба за реализација на едно успешно научно дело од доменот на наоѓалиштата на минерални суровини, туку и постави високи норми со реализација на сите истражувања во рамките на докторската дисертација. Редовно биле следени научните фази во текот на истражувањата чии патокази биле теренските истражувања, лабораториските испитувања и кабинетските обработки на податоците при што се користени современите софтверски пакети применети при повеќефазните моделирања на наоѓалиштето Боров Дол. Како последица на таа етапност денес имаме докторска дисертација која на најсовремен начин ги има дефинирано поставените цели и наоѓалиштето Боров Дол, го воздигна во редот на светски дефинираните рудни наоѓалишта со прикажаните најнови повеќефазни модели. Како што веќе и на неколку наврати напоменавме кога се образложуваа и главните постигнувања на дисертацијата и овде уште еден пат ќе акцентираме дека дисертацијата продуцираше многу нови информации кои до денешен ден беа непознати за наоѓалиштето или пак добар дел на постарите податоци комбинирани со поновите истражувања продуцираа еден сосем нов приказ кој наоѓалиштето Боров Дол го издигна на едно повисоко ниво, гледано од научен аспект.

Конзистентност на деловите во рамките на целината

Дисертацијата во форма и обем како што е завршена ги содржи сите формални, практични, законски и научни елементи кои со право ја вбројуваат во новонастанато научно дело. Таа ги содржи сите атрибути на еден современ научен труд кој е продукт на фазни обработки на податоците почнувајќи од историскиот бекграунд, преку реализација на теренските истражувања, испитувањата во современите лабораториски центри, интерпретацијата со примена на современите софтверски пакети, до компилација и креација на податоците кои овозможија повеќефазно моделирање на наоѓалиштето Боров Дол. Притоа се користени и библиографските податоци согласно со практицирањето и нивното значење во прегледот и компилирањето на сите досегашни и најнови податоци за наоѓалиштето Боров Дол.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Комисијата за оценка и одбрана на докторската дисертација со наслов „Повеќефазно моделирање на оруднувањето во Боровдолскиот бакарен порфирски систем", изработена од кандидатот м-р Лазар Ѓорѓиев, донесе заклучок дека истата претставува оригинално научно истражување, со значајни резултати и препораки. Презентираниот материјал во докторската дисертација и спроведените научни и практични истражувања, анализи и дискусии, врз кои се темелат заклучните согледувања и препораки од кандидатот, претставуваат значаен придонес во научната литература која ја третира истражуваната проблематика, односно лежиштата на минерални суровини од овој тип.

Врз основа на горенаведеното, Комисијата има чест да му предложи на **Наставно-научниот совет на докторски студии на Кампус 2 да ја прифати позитивната рецензија на докторската дисертација со наслов „Повеќефазно моделирање на оруднувањето во Боровдолскиот бакарен порфирски систем", изработена од кандидатот м-р Лазар Ѓорѓиев и да одобри јавна одбрана на истата.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА
Проф. д-р Орце Спасовски – претседател, с.р.
Проф. д-р Виолета Стефанова – член, с.р.
Проф. д-р Горан Тасев – член, с.р.
Проф. д-р Тодор Серафимовски – ментор и член, с.р.
Проф. д-р Матеј Доленец – екстерен ментор и член, с.р.

Р Е Ц Е Н З И Ј А
НА ДОКТОРСКИОТ ТРУД СО НАСЛОВ „ФАКТОРИ И МОЖНОСТИ ЗА РАЗВОЈ НА ГРАДСКИОТ ТУРИЗАМ ВО ЗАПАДНИОТ РЕГИОН НА КОСОВО“ НА М-Р АНЕЛА ЏОГОВИЌ, ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Наставно-научниот совет на докторски студии на Кампус 4 при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип донесе Одлука за одобрување на насловот на докторската дисертација бр. 0206-610/2 од 28.6.2018 година, објавена во Универзитетски билтен број 214 од 2.7.2018 година, со која се усвојува барањето и се формира Рецензентска комисија за оценка и одбрана на докторскиот труд со наслов „Фактори и можности за развој на градскиот туризам во Западниот регион на Косово“ на кандидатката м-р Анела Џоговиќ во состав:

проф. д-р Златко Јаковлев, претседател,
проф. д-р Билјана Петревска, член,
проф. д-р Никола В. Димитров, член,
проф. д-р Благоја Маркоски, екстерен ментор, член и
проф. д-р Цане Котески, ментор, член.

Комисијата во наведениот состав по прегледувањето на докторскиот труд го поднесува следниов

И З В Е Ш Т А Ј

Докторската дисертација е напишана на 318 страница и ги опфаќа следниве поглавја: Вовед; Цел на работа; Хипотези на истражување; методологија на истражување; Работен план и структура; Историски развој на туризмот во Западниот регион на Косово; Географска положба на Западниот регион на Косово; Можности за развој на туризмот во Западниот регион на Косово; Урбанизацијата и градскиот туризам; Западниот регион на Косово; Статистика на регистрирани стопански субјекти во Западниот регион на Косово; Стратешки аспекти на потенцијалната работа во туризмот; Туристичка понуда и побарувачка за туризам; Приказ на резултатите од истражувањето; **Заклучок**; Препораки; Прилози; Анкетни прашалници и Литература.

Докторската дисертација е збогатена со 91 табела, 128 слики, 12 тематски карти, 75 графикони, 9 шематски прикази и 151 референци со користена литература, законска регулатива и интернет извори.

Во оваа дисертација се презентирани резултатите добиени од истражувањето за *факторите и можностите за развој на градскиот туризам во Западниот регион на Косово* од гледна точка на туризмот. Направено е истражување со користење на првиот анкетен прашалник на 720 испитаници од западниот регион на Косово, од кои 458 се машки и 262 се женски испитаници.

Според образовната структура на испитаниците имаме: 26 се доктори на науки, 102 се магистри, 220 се со високо образование со три години, 324 испитаници се со ССС и 30 испитаници се со основно образование до деветолетка. Со вториот анкетен прашалник за менаџери се анкетирани: 102 се машки, 10 се женски, 15 се со ССС, 61 се со високо образование со три години, 36 се магистри, 87 се домашни туристи и 25 се странски туристи. За третиот анкетен туристички прашалник се анкетирани 720 жители од кои 491 се машки, 229 се женски 23 се со основно образование, 45 се со ССС, 308 се со факултет со три години, 115 се магистри, 22 се докторанди и 7 се доктори на науки.

Докторската дисертација се фокусира на описот на Западниот регион на Косово на неговите природни, културни и приемни ресурси, како и за нови можности за развој на градскиот туризам. Во Западниот регион постојат шест града: Пеќ, Ѓаковица, Клина, Јуник, Дечани и Исток. Од кои Исток, Клина и Дечани припаѓаат на Општината Пеќ, а Ѓаковица и Јуник се заедно.

Западниот регион на Косово има потенцијал за развој на градскиот туризам, но треба да се вложи многу повеќе за да се надополни и да се подобри постојната состојба. Сите шест града се опкружени со планини, езера, реки, мостови, културно наследство

и како такви претставуваат голем потенцијал за развој на градскиот туризам. Градскиот туризам вклучува патувања поврзани со градски посети. Овие посети можат да бидат поврзани со различни елементи, како што се: разгледување, купување, посети на роднини и пријатели, деловни причини, забава и друго. Насловот на темата кажува дека Западниот регион на Косово има можности и потенцијали за развој на градскиот туризам затоа што последователно се претставени градовите од овој регион, она што привлекува туристи и природната убавина што ја нудат. Резултатите добиени од истражувањето покажуваат дека градскиот туризам во Западно Косово е развиен, но се потребни и нови инвестиции за подобрување на веќе постојната состојба за развој на градскиот туризам во Западниот регион на Косово.

Авторот најнапред го дефинирал концептот за туризам и градскиот туризам, а во продолжение зборувал за Западниот Регион на Косово и за тоа како се развивал туризмот. Кога станува збор за развој на туризмот, прво авторот го дефинирал туризмот од универзален аспект: „Туризмот подразбира збир на врски и феномени што се резултат на патувањето на посетителот на места, доколку нема друга активност со неговиот престој, што значи дека тие посетуваат разни туристички места и дестинации за рекреација и релаксација, а не за профит“. А потоа и турист: „Турист е лице кое патува помалку од 12 месеци надвор од своето живеалиште и неговата главна функција е да посетува различни места и да не остварува профит“.

Под градски туризам авторот истакнува дека се подразбираат сите форми на туризам што се одвиваат во околината на градовите. Градскиот туризам вклучува и патувања поврзани со посети на големите или малите градови. Оваа посета може да биде од различни причини: разгледување, шопинг, посети на роднини или пријатели, деловни причини, култура, забава итн. Тие вклучуваат високо ниво на концентрирани услуги и објекти, голем број на настани, спортски настани, едукација и така натаму. Косово нема директен пристап до море, а земјата се карактеризира со претежно ридско-планински терен, поволни климатски услови, како и повеќекратни природни, културни и историски ресурси што претставуваат основа на неговите туристички ресурси.

За Западниот регион на Косово посочува дека одржливиот развој на туризмот треба да се заснова на природните ресурси и културното наследство, фактори што претставуваат конкурентна предност на регионот. Овој регион, како и секој друг дел од Косово, се соочува со различни предизвици, како резултат на недостатокот на инвестиции за економскиот развој.

Културниот туризам во Западниот регион на Косово претставува еден од најголемите потенцијали за развој. Сепак, неговата експлоатација и промоција е доста тесна. Постојат разни културни настани што се одржуваат во градовите на Косово кои привлекуваат голем број домашни и странски туристи. Покрај овој туризам, вреди да се спомене и екотуризмот.

Екотуризмот се прошири од единствена, незначителна база на еколошки и социјални патувања до патувања кои имаат природни компоненти. Во поширока смисла, екотуризмот нуди можности за развој и можности за финансирање на заштитените подрачја. Потребно е диференцирање на мали групи со посебни интереси во однос на оние со голем обем кои ги поврзуваат празниците на планина со еднодневна посета на природните резерви, како и нивните искуства и забави за одмор.

Западниот регион на Косово ги опфаќа своите 6 општини, т.е. градовите: Пеќ, Ѓаковица, Дечани, Исток, Клина и Јуник. Секој град е опишан поединечно, притоа за секој град се објаснети главните знаменитости и културни вредности.

Можеме да кажеме дека туризмот во Косово е една од гранките на економијата што брзо се развива во изминатите децении. Ова значи дека туризмот се проценува како една динамична област од големо значење за развој и подобрување на заштитените природни области, особено за националните паркови и другите вредности на културниот развој. Она што е најважно истакнува авторот е да им се понуди на туристите она што најмногу ги интересира, за да ги задоволат нивните потреби и желби и затоа целокупниот бизнис и имплементацијата на сите стратегии да бидат успешни.

Главна цел на авторот е да утврди кои се тие фактори и какви можности му овозможуваат на Западниот регион на Косово за развој на градскиот туризам.

Истото авторот го апострофира дека може тоа да го постигне со примена на специфични стратегии и стратешки цели за да откријат кои видови туризам постојат и како тие влијаат на секој град поединечно. Авторот, исто така, го илустрирал културното и историското наследство што е значајно за целиот Западен регион на Косово.

Резултатите добиени од истражувањето ја потврдуваат основната хипотеза, дека вредностите на градскиот туризам и историското и културното наследство во Западниот регион на Косово имаат позитивен ефект врз побарувачката за туризам. Авторот во својата докторска дисертација ги користел следниве методи: туристичко-географски методи, статистичко-математички методи и картографски методи.

Структура на трудот

Докторскиот труд со наслов **„Фактори и можности за развој на градскиот туризам во Западниот регион на Косово“** претставува обид од научен аспект да се одговори на прашањето, кои се условите и перспективите за развој на градскиот туризам во Западниот регион на Косово. Оваа дисертација претставува обид од научен аспект да се одговори на прашањето: какви се условите и перспективите за развој на градскиот туризам во Западниот регион на Косово?

Да се одговори на наведеното прашање не е лесно, ниту пак едноставно.

Одговоротнапоставенотопрашањеќеседобиесопродлабоченоиповеќедимензионално истражување. Во истражувањето ќе се примени соодветна истражувачка методологија базирана на сериозна, сеопфатна и систематска научна анализа на повеќе фактори на влијание.

Дисертацијата е структурирана во IX поглавја кои се систематизирани, меѓусебно поврзани и заемно се надополнуваат едни со други, со што се добива една научна целина од која може да се добие одговорот на горепоставеното истражувачко прашање.

Во првото поглавје од докторската дисертација со наслов *Историски развој на туризмот во Западниот регион на Косово,* каде што авторот најнапред го елаборира населението во Косово, човечки ресурси и пазар на трудот, развој на земјоделството и економијата, сообраќајна инфраструктура на Западниот регион на Косово, патен сообраќај, железнички сообраќај и воздушен сообраќај.

Второто поглавје е насловено како Г*еографска положба на Западниот регион на Косово* каде што ги прикажува општите податоци за Западниот регион на Косово, релјеф и клима.

Третото поглавје е со наслов *Можности за развој на туризмот во Западниот регион на Косово,* во кое авторот ги објаснува природните ресурси на Западниот регион на Косово, потоа антропогените ресурси на Западниот регион на Косово и културните ресурси на регионот.

Во четвртото поглавје на дисертацијата со наслов *Урбанизацијата и градскиот туризам* ги истакнува основни карактеристики на градскиот туризам, атракции на градовите како туристички дестинации, имплементација на стратегијата за градски туризам и проблеми што влијаат на градскиот туризам.

Во петтото поглавје од дисертацијата со наслов *Западниот регион на Косово* авторот најпрво го истакнува: Развојот на туризмот и неговите потенцијали, Перспективи за развој на Општина Пеќ, Историски развој на градот Пеќ, Географска положба на Пеќ, Население, Настани во градот Пеќ, Анибар, Традиционални руговски игри, Меѓународна литературна средба Азем Шкрељи, Културни ресурси на градот Пеќ, Регионален етнолошки музеј, Споменикот на Хаџи Зека во Пеќ, Старата чаршија во градот Пеќ, Џамијата Бајракли, Џамијата Хамам, Воденицата на Хаџи Зека, Амамот на Хаџи-бег, Кулата на Зенел Беут, Католичката црква („Света Катарина“), Пеќска патријаршија, Угостителски објекти, Хотелот Дукаѓини, Хотелот Чардак, Хотелот Семитроних, Хотелот Камп Карагач, Ресторанот Ера, Ресторанот Трофта е Дринит, Ресторанот Ујевара е Дринит, Ресторанот Анес Дринит, Историски развој на Општина Ѓаковица, Географска положба на Општина Ѓаковица, Население во Општина Ѓаковица, Културни ресурси на градот Ѓаковица, Саат кулата во Ѓаковица, Етнографски музеј во Ѓаковица, Црквата „Св. Павле и св. Петар“, Црквата „Св. Ндоут“, Католичката црква во Ѓаковица, Џамијата Хадум, Џамијата на

Махмут-паша, Ресторанот Табхана, Кулата на Хусни Коши, Кулата на Авдулах-паша Дрени, Џамијата Кусари, Угостителски објекти, Хотелот Метропол, Хотелот Паштрику, Општина Јуник, Географска положба на Општина Јуник, Историски развој на градот Јуник, Културното наследство на Јуник, Џамијата Чок, Кулата на Авдул-хоџа, Кулата на Рама Зубери, Кулата на Јахе Имери, Џамијата Андалузија, Воденицата (Валалница) во Јуник, Угостителски објекти во Јуник, Ресторанот Мороника, Ресторанот Трофта Јуник, Ресторанот Еренику, Хотелот Рио де Жанеиро, Хотел - ресторанот Ода е Јуникут, Географска положба на Општина Дечани, Историска развој на Општина Дечани, Културно наследство на Општина Дечани, Манастирот Високи Дечани, Воденицата на Шабанај, Дечанска џамија, Кулата на Демукај, Кулата на Мазрекај, Кулата на Осдаутај, Угостителски објекти во Општина Дечани, Хотел-ресторанот Курора, Хотел-ресторанот / пицерија Грука, Општина Клина, Историски развој на Општина Клина, Географската положба на Општина Клина, Население на Општина Клина, Културно наследство на Општина Клина, Католичка црква во Клина, Католичка црква во с. Злакуќан во Општина Клина, Џамија во градот Клина, Кулата на Садик Рама, Тврдината Долц, Угостителски објекти во Општина Клина, Хотел - ресторанот Ујевара е Мирушес, Општина Исток, Минерално богатство на Општина Исток, Културно богатство на Општина Исток, Воденицата на Чељ Шабанај Бицај, Црковниот храм на св. апостол Петар и Павле (1929 - 1933 г.), Старата џамија во Исток од Мула Курта (1730 г.), Угостителски објекти во Општина Исток, Хотелот Трофта, Туристичката локација на Источна Река и Хотелот Оних.

Шестото поглавје од дисертацијата е насловено како *Статистика на регистрирани стопански субјекти во Западниот регион на Косово,* во кое ги прикажува компаниите со правен статус, Поделба на стопанската активност според големината на претпријатијата, Претпријатија според географската положба и стопанската активност, Управување со менаџери во дадени компании, Хотелски фирми и нивна структура и Угостителски капацитети.

Во седмото поглавје од дисертацијата со наслов *Стратешки аспекти на потенцијалната работа во туризмот* најнапред ја елаборира стратегијата за развој на туризмот, Примена на законот и неговите принципи и Поддршка од институциите.

Во осмото поглавје од дисертацијата со наслов *Туристичка понуда и побарувачка за туризам* ги презентира туристичката понуда и туристичката побарувачка.

Во деветтото поглавје од дисертацијата дава приказ на резултатите од истражувањето и дескриптивна статистика на теренските истражувања. Во заклучокот се сублимирани главните резултати кои кандидатот ги осознава во текот на научноистражувачкиот процес како резултат на спроведените, теренски и кабинетски истражувања и анкетирањето на туристите од секторот туризам во Западниот регион на Косово. Заклучни согледувања се поврзани со хипотезите. Дава препораки, анкетен прашалник и последниот дел се однесува на цитираната литература која е користена во оформувањето на докторската дисертација.

Оцена на кандидатот

Кандидатката м-р Анела Џоговиќ има завидни резултати за време на своето формално образование на прв и втор циклус на студии и покажа интерес да го работи докторскиот труд со цел да даде детален приказ за потребата од проектирање на стратегија за развој на туризмот на Косово, со осврт на урбаниот туризам. Преку овој докторски труд на кандидатката м-р Анела Џоговиќ ќе се даде значаен придонес за збогатување на научното-теоретско и практично проучување, како и унапредување на квалитетот на работењето кој претставува предуслов за успешна бизнис перспектива на косовскиот туристички бизнис. Кандидатката м-р Анела Џоговиќ пред одбраната на докторскиот труд „Фактори и можности за развој на градскиот туризам во Западниот регион на Косово“ ги има објавено следните рецензирани истражувачки трудови:

1. **Dzogovic, Anela** and Koteski, Cane (2019) *Role and importance of the development of contemporary tourism in the Peja.* In: Challenges of tourism and business logistics in the 21 st century, The 2nd international scientific Conference, Book Abstract, pp.12, **ISBN 978-608-244-440-6,** 13 Sept 2019, Stip, Republic of North Macedonia. www.ugd.edu.mk, www.ftbl.ugd.edu.mk, Abstract Book pp.12.

2. **Dzogovic, Anela** and Koteski, Cane (2018) *Development of urban (city) tourism in Kosovo.* International scientific journal Micro Macro & Mezzo Geo Information (10). International Scientific Journal Micro Macro&Mezzo Geo Information, **ISSN: 1857-9000;EISSN:1857-9019**.,http://mmm-gi.geo-see.org/journal/volume10, **DOAJ**https://doaj.org/article/fc287693e7ec479ea63d20e1765a2094, **UDC:338.486:711.4(497.115) DOI: 10.13140/RG.2.2.33302.04164**, Google Scholar, pp. 36-45, June, 2018. No.10.
3. **Dzogovic, Anela** and Koteski, Cane and Muharemi, Rialda (2018) *Policy implementation and tourism development in Kosovo.* Socio Brains, International scientific refereed online journal with impact factor (41). **ISSN 2367-5721,** JANUARY 2018, Google Scholar pp. 138-144. HOMEPAGE : www.sociobrains.com
4. Jakovlev, Zlatko and Muharemi, Rialgaand **Dzogovic, Anela** (2018) *Culture and cultural differences in the world.* International scientific refereed online journal with impact factor, Socio Brains, **ISSN 2367- 5721**, Journal home page: www.sociobrains.com, ISSUE 41, JANUARY 2018, Pg. 151-154.
5. **Dzogovic, Anela** (2017) Tourist offer Peja. First International Scientific Conference ISCTBL CHALLENGES OF TOURISM AND BUSINESS LOGISTICS IN THE 21ST CENTURY»ISCTBL 2017« http://eprints.ugd.edu.mk/18912/, **ISBN 978608-244-465-9**, 24-25 October 2017, Macedonia – Gevgelia, Google Scholar, pp. 145-151.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Рецензентската комисија од досега изнесеното констатира дека докторската дисертација со наслов **„Фактори и можности за развој на градскиот туризам во Западниот регион на Косово**“ од кандидатката м-р Анела Џоковиќ претставува самостоен и оригинален научен труд изработен во согласност со позитивните законски прописи и правилниците за изработка на докторски труд на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Презентираниот материјал во докторската дисертација и спроведените истражувања на кои се темелат заклучните согледувања и препораките од кандидатката го отсликува современиот пристап во создавањето на научните дела во доменот на туризмот и угостителството што воедно претставува придонес во науката и практичната применливост во оваа сфера.

Во согласност со горенаведеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на **Наставно-научниот совет на докторски студии на Кампус 4 при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да ја прифати позитивната рецензија на докторската дисертација со наслов „Фактори и можности за развој на градскиот туризам во Западниот регион на Косово“ од кандидатката м-р Анела Џоговиќ и да ѝ овозможи на кандидатката јавна одбрана на истата.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Златко Јаковлев, претседател, с.р.
Проф. д-р Билјана Петревска, член, с.р.
Проф. д-р Никола В. Димитров, член, с.р.
Проф. д-р Благоја Маркоски, екстерен ментор, член, с.р.
Проф. д-р Цане Котески, ментор, член, с.р.

Р Е Ц Е Н З И Ј А
НА РАКОПИСОТ „ЗБИРКА ЗАДАЧИ ПО ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКА“ ОД ПРОФ. Д-Р ВАСИЛИЈА ШАРАЦ И АС. ДОКТОРАНД М-Р БИЛЈАНА ЧИТКУШЕВА-ДИМИТРОВСКА, ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 1802-58/6 од 157. редовна седница на Наставно-научниот совет на Електротехнички факултет, одржана на 24.9.2020. година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- **д-р Весна Беличанска-Чешелкоска**, редовен професор на Технички факултет при Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола;
- **д-р Татјана Атансова-Пачемска**, редовен професор на Факултет за информатика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **„ЗБИРКА ЗАДАЧИ ПО ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКА” од авторките д-р Василија Шарац, редовен професор и м-р Билјана Читкушева-Димитровска, асистент докторанд,** наменет за студентите на прв циклус студии на Електротехнички факултет при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Електротехнички факултет го поднесува следниов

И З В Е Ш Т А Ј

Општи податоци за ракописот: Ракописот за учебното помагало **„Збирка задачи по електромагнетика“** од авторките **проф. д-р Василија Шарац *и* ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска,** наменет е за студентите на Електротехнички факултет, како основно учебно помагало по предметот **Електромагнетика**.

Овој предмет, според новата наставна програма, е предвиден како задолжителен предмет во VI семестар на I циклус на студии за сите студенти на Електротехничкиот факултет, со неделен фонд на часови 2+2+1.

Предложениот ракопис е во согласност со наставната програма и во целост ја опфаќа наставната материја за студиската програма за која е наменет, ги покрива сите области од предметот Електромагнетика според доделената акредитација за истиот, според кое истиот може да биде прифатен како основно учебно помагало – збирка задачи за предметот Електромагнетика.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот за учебникот **„Збирка задачи по електромагнетика“** од авторките проф. д-р Василија Шарац и ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска е напишан на македонски јазик, содржи вкупно 139 страници, компјутерски среден текст, што овозможува лесно следење на презентираниот материјал.

Низ целиот текст на збирката, авторите даваат систематизиран пристап кон третираните области преку постепено внесување на студентите од полесни кон потешки задачи и примери со цел полесно и поефикасно разбирање и совладување на материјалот. Целиот ракопис е изработен на високо техничко ниво. При изработката на трудот кандидатите навеле и голем број библиографски единици, од кои мнозинство припаѓаат на релевантна стручна и научна литература од домашни и странски автори.

Обемот и содржината на ракописот се во склад со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Содржината на ракописот за учебното помагало **„Збирка задачи по електромагнетика“** по предметот

Електромагнетика, како задолжителен предмет во шести семестар за студенти на сите насоки на Електротехнички факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, со неделен фонд на часови 2+2+1, е целосно соодветен на усвоениот наставен план и програма и е логично структурирано и води во насока на остварување на поставената цел и задачи на авторките.

Слично учебно помагало од соодветната област постои во рамките на издавачката дејност на останатите универзитети во земјава и тоа на Факултетот за електротехника и информациски технологии (ФЕИТ) при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Ова учебно помагало генерално ги следи наставните планови и програми на соодветниот факултет и универзитет и не е целосно во склад со наставниот план и програма на Електротехнички факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Понудената збирка задачи по предметот Електромагнетика целосно е приспособена на фондот на часови 2+2+1 според соодветно добиената акредитација за овој предмет. Соодветно на тоа, сметаме дека ова учебно помагало е целосно и соодветно приспособено на потребните и барањата на студентите од I циклус студии на Електротехнички факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Понудениот ракопис концизно и прецизно им овозможува на студентите да се запознаат и да го совладаат предметот Електромагнетика и соодветно да ги прошират своите знаења и познавања од областа на електромагнетиката во склад со потребите на современиот инженерскиот кадар.

Краток опис на содржината: Приложениот ракопис за учебното помагало „Збирка задачи по електромагнетика“ од авторките проф. д-р Василија Шарац и ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска содржи вкупно 139 страници текст, систематизиран во шест глави и користена литература.

Сите делови од предметниот ракопис се меѓусебно поврзани во една целина и ги прикажуваат во целост проблематиката и прашањата од областа на електромагнетиката за кои авторите сметаат дека треба да бидат изучувани од страна на студентите по електротехника. Основна цел која авторите ја следат во подготовката на овој ракопис е запознавање на студентите со основите на електромагнетиката и здобивање на знаења од истата која воедно претставува и важен дел како во електротехниката, така и од секојдневниот живот.

Во првиот дел насловен *Електростатичко поле во вакуум,* авторките разработуваат поголем број на проблеми поврзани со определување на електростатичкото поле од неподвижни полнежи со примена на векторска анализа како и Гаусовиот закон во интегрална форма. Пресметките на електростатичкото поле и електричниот скалар потенцијал се направени и со користење на Поасоновата и Лапласовата диференцијална равенка. Дадени се повеќе примери на пресметка на електростатичкото поле од точкести полнежи, како и од површински и волуменски распределени полнежи на тела со различни геометриски форми.

Во вториот дел *Електростатичко поле во присуство на диелектрици* авторките се задржуваат на пресметка на електричното поле и електричниот скалар потенцијал во средини каде што се присутни диелектриците.

Во третиот дел *Стационарно струјно поле* авторките даваат примери на пресметка на напонот и струјата со помош на првот Киркохов и Омов закон во интегрална форма. Исто така се дадени поголем број примери на пресметка на напонот на чекор и отпорноста на распостранување на различни видови на заземјувачи.

Во четвртиот дел под наслов *Стационарно магнетно поле* авторките обработуваат примери од пресметка на магнетната индукција, магнетниот вектор потенцијал и магнетното поле кое е резултат на различни видови на проводници.

Во петтиот дел *Квазистационарно магнетно поле* се обработени примери од пресметка на флуксот и индуцирана електромоторна сила кај различни видови на проводници. Обработени се и примери од пресметка на коефициенти на меѓусебна индуктивност и сопствената индукстивност кај два различни проводници, како и примери од пресметка на енергијата на магнетното поле.

Последниот дел е *Користената литература*, во кој авторите наведува библиографски единици што ја разработуваат проблематиката што е предмет на ракописот на учебното помагало.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на понудената содржината и оценката за квалитетот и соодветноста на третираните теми релевантни на областа електротехника, Рецензентската комисија оценува дека поднесениот ракопис од авторките проф. д-р Василија Шарац и ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска под наслов **„Збирка задачи по електромагнетика“** одговара на критериумите за квалитет и приспособеност на наставните планови и програми и соодветно на тоа му предлага на **Наставно-научниот совет на Електротехнички факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип:**

1. **Да го прифати Извештајот за содржината, оценката и предлогот на ракописот под наслов „Збирка задачи по електромагнетика“ изготвен од авторките проф. д-р Василија Шарац и ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска;**
2. **Да го одобри издавањето и користењето на ракописот „Збирка задачи по електромагнетика“ изготвен од авторките проф. д-р Василија Шарац и ас. докторанд м-р Билјана Читкушева-Димитровска како учебно помагало по предметот Електромагнетика.**

Рецензенти

Д-р Весна Беличанска-Чешелкоска, редовен професор, с.р.
Д-р Татјана Атанасова-Пачемска, редовен професор, с.р.

П Р Е Г Л Е Д

на наслови на теми за изработка на докторски трудови одобрени од наставно-научниот совет на докторски студии

Докторски студии - Кампус 3	Наслов на тема	Одлука	Ментор	Студент
	1. Процена на интра и постопертивниот тек при операција на катаракта во релација со различни пупиларни дилататори (Evaluation of intra and postoperative course of cataract surgery in relation to various pupillary dilators)	0206-507/7 од 21.10.2020 г.	Интерен ментор – проф. д-р Ивона Ковачевска; екстерен ментор - проф. д-р Драган Веселиновиќ	Наум Трпеновски
	2. Воведување на метода за обележување и контрола на квалитет на 99mTc-Tectrotyd, радиофармацевтик за визуелизација на невроендокрини тумори (Introduction of 99mTc-Tectrotyd marking and quality control method, radiopharmaceutical for visualization of neuroendocrine tumors)	0206-507/6 од 21.10.2020 г.	Интерен ментор – проф. д-р Емилија Јаневиќ-Ивановска; екстерен ментор – проф. д-р Дашнор Небија	Арменд Јашари
	3. Предвидување на хумана фармакокинетика на конјугирани моноклонални антитела преку компјутерско моделирање на фармакокинетика од анимални модели (Prediction of human pharmacokinetics of conjugated monoclonal antibodies by computer modelling of the pharmacokinetics on animal models)	0206-507/5 од 21.10.2020 г.	Интерен ментор – проф. д-р Емилија Јаневиќ-Ивановска; екстерен ментор – проф. д-р Ицко Ѓоргоски	Зана Рустеми

	4.	Независни прогностички и предиктивни фактори кај ран стадиум луминал А и луминал Б карцином на дојка (INDEPENDENT PROGNOSTIC AND PREDICTIVE FACTORS IN EARLY LUMINAL A AND LUMINAL B BREAST CANCER)	0206-507/4 од 21.10.2020 г.	Интерен ментор – проф. д-р Милка Здравковска; екстерен ментор – проф. д-р Гордана Петрушевска	Марија Караколевска-Илова

П Р Е Г Л Е Д
на наслови на теми за изработка на магистерски и специјалистички трудови одобрени од наставно-научниот совет на единицата

Факултет	Наслов на тема	Одлука	Ментор	Студент
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ	Претприемништвото – протагонистичка детерминанта за експоненцијален раст на малиот бизнис	1202-61/6 од 13.5.2020 г.	Проф. д-р Елена Веселинова	Зорица Здравева
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ	Општи и специфични лабораториски тестови за дијагностицирање на наследни коагулопатии (хемофилија и WILLEBRANDOVA болест)	2002-186/6 од 19.10.2020 г.	Проф. д-р Невенка Величкова	Анѓела Адраманова
ТЕХНОЛОШКО ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ	Дизајнирање на композитни ламинати за примена во автомобилската индустрија	2302-75/6 од 19.10.2020	Проф. д-р Винета Сребренкоска	Емилија Славкова